

ГЛАС

ОСИГУРАНИКА

ТЕМА БРОЈА: Међународна активност Фонда ПИО – експертски састанци са стручњацима из Аустрије и Мађарске, саветодавни дани са Мађарском и Црном Гором – за брже решавање о правима грађана

КОНТАКТ ЦЕНТАР

Радним данима
8-15h

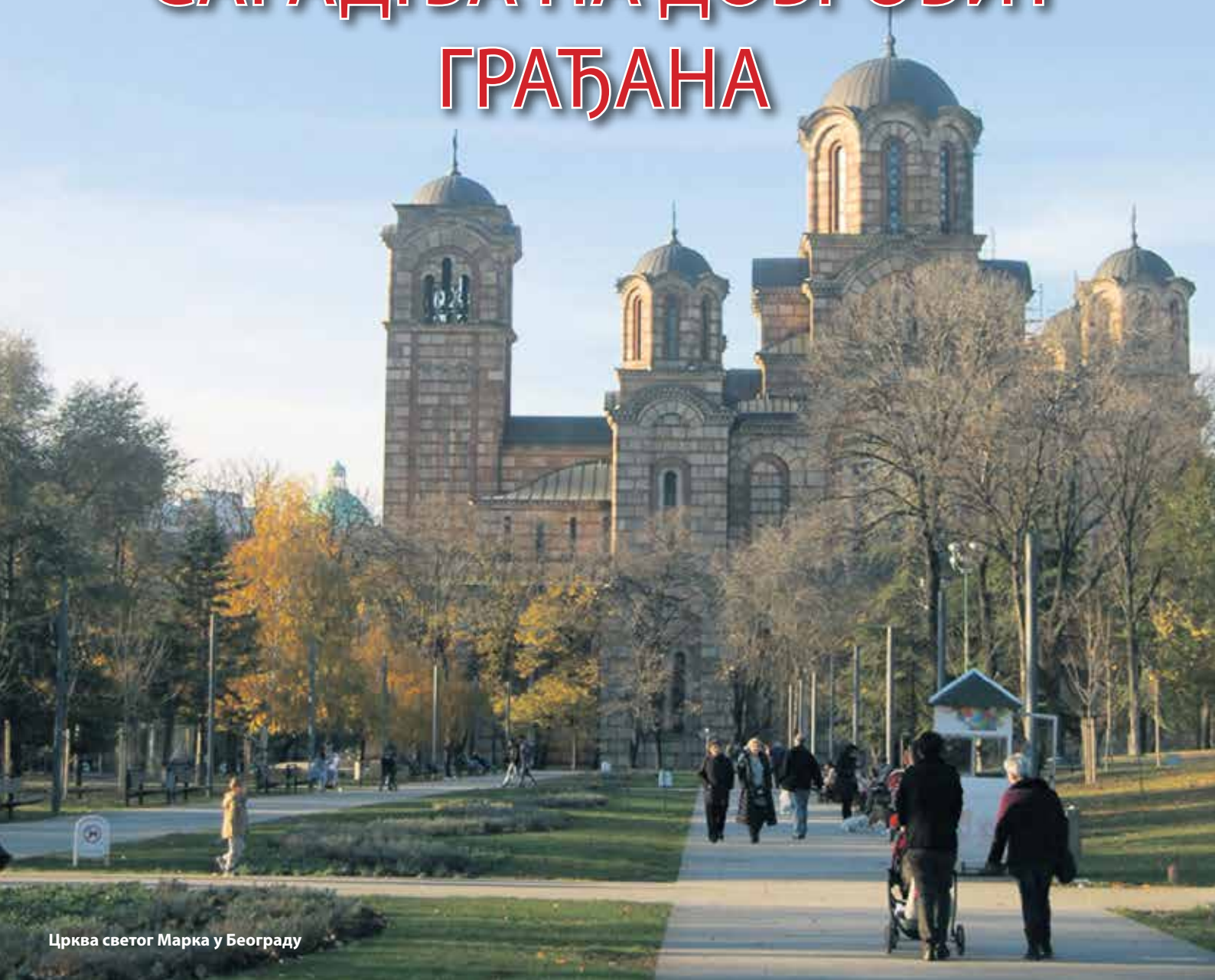
0700/017-017

по цени локалног позива

011/3060-680

за позиве са мобилног
телефона и из иностранства

САРАДЊА НА ДОБРОБИТ ГРАЂАНА

ИЗДАВАЧ: Републички
фонд за пензијско
и инвалидско осигурање

ДИРЕКТОР:
Драгана Калиновић

**ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ
УРЕДНИК:**
Весна Анастасијевић

РЕДАКЦИЈА:
Париска бр. 9,
11000 Београд,
e-mail: glasosiguranika@pio.rs

СЕКРЕТАРИЈАТ:
011/2030-745
факс: 2638-201

**ОДГОВОРНИ УРЕДНИК
ЗА ВОЈВОДИНУ:**
Мирослав Мектеровић
Житни трг бр. 3,
21000 Нови Сад
021/487-7754,
021/487-7789,
факс: 021/6624-359,
e-mail:
miroslav.mekterovic@piovoj.rs

ШТАМПА:
Штампарија
Службени гласник

ОГЛАШАВАЊЕ:
011/2030-745

Рукописи и фотографије
се не враћају.

Електронско издање:
www.pio.rs/glasosiguranika

ОБЕЛЕЖЕН МЕЂУНАРОДНИ ДАН ТОЛЕРАНЦИЈЕ

За живот без предрасуда

Међународни дан толеранције – 16. новембар обележава се широм планете, подсећајући да имамо право да будемо оно што јесмо, као што и други људи имају право на своју посебност.

Према Декларацији УН, усвојеној 1995. године у Паризу, толеранција значи прихватање чињенице да људска бића, природно различита по изгледу, положају, говору, понашању и вредностима, имају право да живе и буду то што јесу. Толеранција није ни попустљивост ни индиферентност. То је поштовање и уважавање богате разноликости култура нашег света, другачијих облика изражавања и начина да будемо људи.

Нема сумње да свет без толеранције не би био добро место. Сви људи су различити, а толеранција значи да те разлике прихватимо, као и они наше.

Овај дан, када се учимо и охрабрујемо да практикујемо солидарност према свим друштвеним групама, не би требало да буде и једини када се сетимо најугроженијих.

Поводом обележавања Дана толеранције у Србији, и ове го-

дине су објављени подаци који показују да су међу најугроженијима и даље најстарији суграђани – на пољу остваривања здравствене заштите, док су се млади са дискриминацијом суочавали углавном на пољу образовања, а насуровији њен вид јесте вршњачко насиље. Жене су највише биле дискриминисане на тржишту рада, а овај облик дискриминације најизразитији је, али и један од многих када је реч о особама са инвалидитетом.

Идући у сусрет другом важном датуму – Међународном дану особа са инвалидитетом, који се обележава 3. децембра, важно је још једном указати на проблеме једне од најосетљивијих друштвених група. Највећи проблем особа са инвалидитетом у Србији јесте неприступачност објеката, незапосленост, али и недовољна подршка у заједници. Особе са инвалидитетом су скоро седам пута ређе позиване на интервју за посао од других, на пример, а због образовног система који им је често недоступан, немају ни знање нити вештине за одређене послове. Чак ни они код којих инвалидитет настане

касније немају могућност да се преквалификују за послове које би према својим способностима једино могли да раде. У последње две године међу особама које су конкурисале за посао 40 одсто њих није могло да испуни тражене критеријуме због неког од личних својстава, а углавном су у питању особе са телесним и сензорним сметњама.

Подаци с краја прошле године кажу да свака осма особа са инвалидитетом старија од 15 година никад није ни кренула у школу, од чега је око 81 одсто жена, а то је 41,9 одсто укупног броја необразованих. Подаци такође показују да је у свим областима живота дискриминација жена и девојчица са инвалидитетом двоструко већа него нетрпељивост према мушкарцима.

Неговање толеранције значи и више разумевања за најрањивије и маргинализоване групе, помоћ да побољшају свој економски положај и подршку за бољу интеграцију. Јер, једино поштујући једни друге ћемо успети да развијемо друштво које свима пружа једнаке шансе и могућности.

Г. О.

ОДРЖАНА СЕДНИЦА УПРАВНОГ ОДБОРА РЕПУБЛИЧКОГ ФОНДА ПИО

Наставља се тренд смањења дотација

Управни одбор Републичког фонда ПИО одржао је, 15. новембра, седницу на којој је усвојен Финансијски план РФ ПИО за 2018. годину.

Како је објаснио директор Сектора за финансијске послове Фонда Иван Мимић, финансијски план за наредну годину израђен је другачије него што је то била пракса до сада.

– Законом о буџетском систему предвиђен је прелазак организација за обавезно социјално осигурање на програмски начин израђивања финансијских планова. Са израдом буџета Републике 2015. године започет је овај процес преласка на тзв. програмско буџетирање. Буџетирање по програмској класификацији подразумева приказивање циљева, очекиваних резултата, активности и средстава потребних за реализацију планираних активности. Програмско буџетирање значи успостављање новог начина планирања и расподеле буџетских средстава, тако да се уводи јасна веза између програма који се спроводе, циљева тих програма и очекиваних резултата, с једне, и средстава потребних за њихову реализацију, са друге стране. Предлог финансијског плана Фонда за 2018. годину урађен је у сарадњи и према смерницама Министарства финансија по програмском моделу на страни расхода. Сви расходи исказани у ранијим предлозима планова садржани су и у програмском финансијском плану, али је извршено њихово груписање по утврђеним програмима и програмским активностима – објаснио је Иван Мимић.

Како је рекао, програми су скуп активности са заједничком сврхом, а за Фонд су

На седници УО РФ ПИО усвојен Финансијски план за 2018. годину

утврђена два програма. Први је подршка спровођењу послова из надлежности Фонда и он обухвата све послове који се обављају у Фонду и трошкове који произилазе из рада стручних служби Фонда. Други програм су права из социјалног осигурања, који обухвата расходе за исплату свих права из пензијског и инвалидског осигурања.

– Укупни расходи у 2018. години планирани су у износу од 615,58 милијарди динара, колико су планирани и приходи и примања за финансирање програма. У укупним приходима, на доприносе од осигураника односи се 68,42 одсто, а на дотације и трансфере 30,14 одсто – истакао је Иван Мимић и подсетио да су у плану за 2017. годину

дотације износиле 33,36, а у ребалансу финансијског плана 32,58 одсто, што значи да се, захваљујући и бољој наплати, наставља тренд смањења дотација и повећања доприноса у укупним приходима.

Представљајући резултате о финансијском пословању Фонда у периоду јануар – септембар 2017. године, Иван Мимић је навео да је учешће укупних доприноса у примањима и приходима Фонда у овом периоду износило 68,94 одсто, а да су дотације чиниле 30,88 процената, и нагласио да постоји велика могућност да дотације током наредне године буду на нивоу испод 30 одсто.

В. Кадиф

НОВИ УСЛОВИ ЗА СТАРОСНУ ПЕНЗИЈУ У 2018. ГОДИНИ

Жене стичу услов шест месеци касније

Подсећамо наше читаоце да се, према Закону о ПИО који се примењује од 1. јануара 2015. године, услов за старосну пензију за жене осигуранике сукцесивно подиже сваке календарске године. Тако ће од 1. јануара 2018. године женама бити потребно 62 године живота и најмање 15 година стажа осигурања да би оствариле право на

старосну пензију. У случају мушкараца услов за старосну пензију остаје исти, 65 година живота и најмање 15 година стажа осигурања.

У новој години мењају се и услови за превремену старосну пензију – за жене осигуранике у 2018. години услов се подиже на 56 година и 4 месеца живота и 38 година стажа осигурања,

док ће мушкарцима бити потребно 57 година живота и 40 година стажа осигурања. У случају превремене старосне пензије, пензија се трајно умањује за 0,34 одсто за сваки месец пре навршених година живота прописаних за стицање права на старосну пензију.

Уколико осигураник жели да оствари право на пензију

по условима из 2017. године, требало би да раскине радни однос и поднесе захтев у овој години, како би право на пензију остварио по условима који важе у овој години. Подношење захтева 1. јануара и касније подразумева примену услова који ће важити у 2018. години.

В. К.

Пример добре праксе

Сарадња Фонда ПИО и Завода за пензијско осигурање Аустрије има дугу традицију и развија се у свим правцима који се препознају као основ за побољшање услова остваривања права грађана са стажом у две државе. Република Србија је 1996. године потписала споразум о социјалном осигурању са Аустријом, којим се регулише остваривање права из пензијског и инвалидског осигурања и исплата тих права и који је од тада додатно надграђиван и прецизиран.

Србија исплаћује око 2.000 корисника који имају пребивалиште у Аустрији, а Аустрија око 27.000 корисника који су остварили стаж у тој држави а живе у Србији, што је годишње око 110 милиона евра. Процењује се да тренутно само у Бечу ради око 300.000 осигураника из Србије, па ће се сарадња на плану социјалног осигурања две државе и даље интензивно развијати.

Фонд ПИО је са Заводом за пензијско осигурање Аустрије први пут у октобру 2010. године успоставио саветодавне дане за грађане, сада већ традиционална саветовања која су у Фонду у међувремену успостављена са још шест држава. На тим данима разговора, како их још зовемо, на хиљаде грађана сваке године једноставно, брзо

Највише руководство аустријског Завода са гостима из РФ ПИО

и квалитетно реши свој проблем, добије правни савет или информацију од значаја за коришћење права из пензијског и инвалидског осигурања.

Од ове године Фонд ПИО и Завод за пензијско осигурање Аустрије увели су нови вид сарадње – размену експерата који, кроз програм студијске посете, ближе упознају рад носиоца обавезног социјалног осигурања друге државе, размењују искуства и добру праксу, а све у корист грађана којима би у по-

ступку остваривања права из ПИО требало понудити боље услове и услуге.

Завод за пензијско осигурање Аустрије има Средишњу службу у Бечу и девет регионалних филијала. Филијалама се подносе захтеви за остваривање права из пензијског осигурања и ту се доносе решења о праву, а Средишња служба координира рад филијала и обезбеђује све претпоставке за квалитетан и једнообразан рад.

Надзор над радом Завода спроводе министарства за социјална питања и за финансије. Пословну политику утврђује Председништво Завода, а одговорност за спровођење има генерални директор. У Аустрији постоји кровна институција за сва осигурања – Главни савез носилаца социјалног осигурања – који координира рад свих носилаца пензијског и инвалидског осигурања, којих има укупно 21 и од којих је Завод за социјално осигурање највећи. Сви који се запосле су обавезно осигурани, а ко жели може лично да се додатно осигурава кроз приватна осигурања. Од 8,7 милиона становника Аустрије, укупно је пет милиона

осигураника, од чега је 3,9 милиона радника и намештеника осигурано у Заводу за пензијско осигурање, који је одговоран и за исплату пензија за 1,8 милиона корисника (постоје посебне установе социјалног осигурања за пољопривреднике, запослене на железници, рударе, самосталне делатности и нотаре).

Доприноси за пензијско осигурање износе 22,8 одсто и из изворних прихода се не могу покрити укупни расходи Завода за пензијско осигурање, већ се

Рехабилитација осигураника

Завод за пензијско осигурање Аустрије има и законску обавезу да брине о превенцији инвалидности, кроз програм рехабилитације осигураника који су обавезно осигурани у овом заводу. Програм рехабилитације подразумева фазу прегледа и дијагностике, терапије, интензивни програм лечења (свакодневни долазак на терапију) и парцијални програм (два пута недељно, уз рад). Циљ ове рехабилитације је опоравак осигураника и његово што бржи повратак на посао, јер је у интересу Завода да особа ради, а не да користи пензију. Тек ако се, после три спроведена програма рехабилитације, осигураниково здравствено стање не побољша толико да може несметано да ради – предлаже се покретање поступка за инвалидску пензију. Кроз програм рехабилитације осигураника и побољшање њиховог здравственог стања, а тиме и радне способности, Завод за пензијско осигурање годишње уштеди око милијарду евра, колико би се раскодовало на плаћање боловања и инвалидске пензије, с једне, и изостанак прихода од доприноса, с друге стране.

у одређеном проценту укључују средства државе. Приходи од доприноса на годишњем нивоу износе око 25, а расходи за пензије око 30 милијарди евра.

Завод за пензијско осигурање Аустрије запошљава више од 4.000 радника. Бити запослен у овом заводу – у Аустрији је ствар престижа. Осим добрих услова рада и зарада које су изнад просека, Завод својим радницима обезбеђује системску дуалну обуку, која траје од шест недеља за послове подршке, до 18 месеци за послове управног поступка, затим дошколовање уз рад, уколико је то Заводу потребно, као и полагање стручних испита и развој каријера запослених. Запосленима је доступан интерни Портал знања, о коме дневно брине пет сарадника и који садржи све релевантне податке, информације, законе, услове, и то не само на националном нивоу, већ за сваку државу с којом имају споразум о социјалном осигурању, што је велика помоћ у раду.

Брига о странкама се осмишљава и контролише у посебним одељењима Средишње службе, а реализује у филијалама које имају посебан простор за пријем грађана – саветовалиште, отворено сваког радног дана, и референте одређене за комуникацију са грађанима. Десет година пре остваривања права на пензију сваки осигураник, почетком године, добија на кућну адресу обавештење о потврђеном стажу, датум најранијег стицања права и предвиђену висину пензије. Грађанима је свакодневно доступан и Контакт центар За-

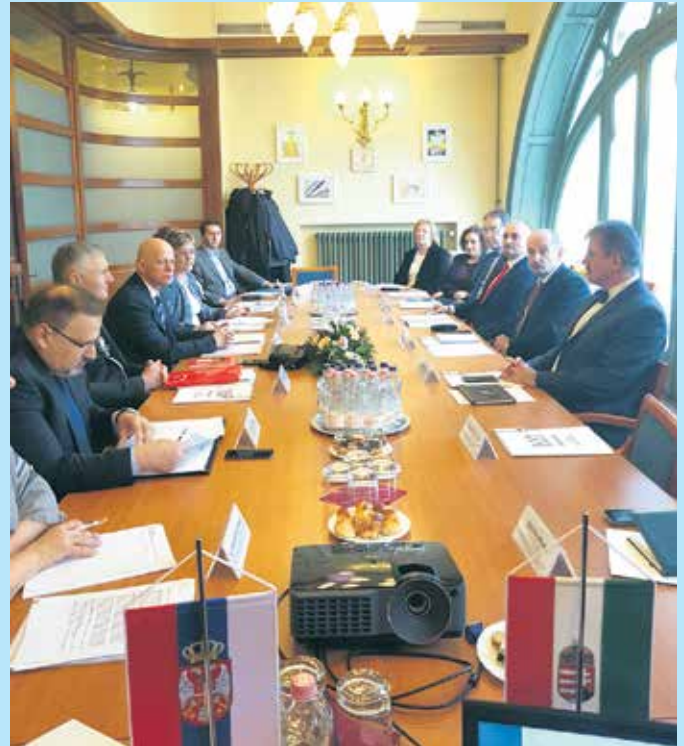
вода, у коме 70 агената пружа основне и опште информације из области пензијског осигурања за у просеку годишње око 1,5 милиона грађана који позову телефоном и 155.000 оних који се обрате мејлом.

Сами Аустријанци кажу да им је лако да буду уређен систем када су им закони добри, компатибилни и усклађени, а у Заводу постоји посебно одељење мериторике које се дневно бави праћењем прописа, предлаже измене закона, даје мишљење на владине предлоге закона и ради на усаглашавању различитих закона. У њиховој надлежности је и развој билатералних односа и праћење међународних споразума и они организују саветодавне дане у координацији са другим одељењима и филијалама.

Завод за пензијско осигурање Аустрије је, од ове године, потпуно модеран сервис, ослоњен на електронско пословање. Пројекат ZEPТА је трајао пуних пет година, уз додатне две године тестирања и усаглашавања система, док се почетком 2017. у све пословне процесе није увео електронски акт. У папирној форми постоји захтев странке, који се одмах по пријему скенира и кодира, комплетира и прослеђује референту у рад. Цео поступак се даље спроводи електронски, до излазног решења које се штампа и шаље подносиоцу захтева, и то је други папир у поступку. Документација се аутоматски одлаже у електронску базу и на тај начин се у просеку месечно једним кликом архивира између четири и пет милиона докумената. У Аустрији сви послодавци плаћају доприносе за све запослене и за све периоде осигурања, а базе података о националном осигурању у Заводу су електронске, проверене и комплетиране. Поред тога, законски рок за доношење решења о праву је шест месеци, а статистички подаци Завода показују да се на решење о старосној пензији чека око два месеца, за инвалидску пензију око три месеца, за породичну око 35 дана, а за решење по међународним уговорима често и дуже од годину дана.

Ј. Тимотијевић

ДОБРА САРАДЊА СРБИЈЕ И МАЂАРСКЕ

Грађани су највећи добитници

У Будимпешти је, 16. новембра ове године, одржан радни састанак директора Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање, директора Покрајинског фонда ПИО и директора Завода за социјално осигурање са руководством Националног завода за пензијско осигурање Мађарске.

Повод за састанак била је анализа организације и постигнутих резултата Међународних саветодавних дана, одржаних у 2017. години између РФ ПИО Србије и Националног завода за пензијско осигурање Мађарске, као и договор места и термина одржавања ових саветовања у 2018. години. Истовремено је разматрана сарадња два носиоца обавезног социјалног осигурања, која се одвијала кроз размену стручњака и студијске посете експерата током ове године. Доскорашни директор Националног завода за пензијско осигурање Мађарске, а недавно директор Трезора Мађарске, Јожеф Месарош, упознао је српску делегацију са тим да је, почев од 1. новембра 2017, у Мађарској извршена интеграција Националног завода за пензијско осигурање Мађарске у државни Трезор. Ова промена је сегмент укупне реформе јавне администрације, која је у Мађарској почела 2010. године с циљем да се јавна управа поједностави и постане транспарентнија у раду. Трезор рукује свим јавним приходима, па и приходима и расходима по основу пензијског осигурања.

Сарадња Фонда ПИО и Националног завода је врло конструктивна и обе делегације су се сагласиле да су грађани највећи добитници овако добре комуникације две институције.

Поред постојећих, традиционалних заједничких активности, на састанку у Будимпешти разговарало се и о унапређењу кроз увођење електронске размене података о чињеници смрти.

Ј. Т.

Уобичајен изглед радног простора у Заводу

САВЕТОДАВНИ ДАНИ СРБИЈЕ И ЦРНЕ ГОРЕ

Успешна сарадња два фонда

Дани разговора између представника РФ ПИО Србије и Фонда ПИО Црне Горе успешно су одржани 28. новембра у Новом Саду и 29. новембра у Београду. Заинтересовани грађани који имају стаж у обе државе могли су да реше своје недоумице у вези са остваривањем права из ПИО и да добију правне савете и одговоре на питања од стручњака из Србије и Црне Горе.

Тим саветодаваца из Фонда ПИО Црне Горе предводио је директор Душан Перовић, а проблеме грађана решавали су Милка Вранеш, помоћник директора, затим Снежана Лазовић, начелница Одсека за инострано осигурање, као и Дарко Смоловић, координатор у овом одсеку.

Руководиоци црногорског Фонда састали су се и разговарали о наставку сарадње са Славком Имрићем, директором Покрајинског фонда ПИО, и његовим најближим сарадницима. Том приликом домаћини су их информисали о начину рада, пословним процесима и процедурама.

Директор црногорског Фонда Душан Перовић истакао је да ће се, у складу са досадашњом добром праксом два фонда, успешна сарадња наставити и побољшати.

– Циљ нам је да се грађанима олакша и убрза процес оства-

Руководство два фонда и саветодавци у Новом Саду...

ривања права из ПИО у нашим државама. Фонд ПИО Црне Горе исплаћује укупно око 130.000 корисника права, од чега 9.000 ван Црне Горе – у иностранство, а од тог броја за 70 одсто корисника права исплата се шаље у Србију – навео је директор Перовић.

Црногорски стручњаци су са колегама из Новог Сада – Зорицом Савић, шефицом Одсека за ПИО, и Сашом Стијаковићем, координатором у Одељењу за ПИО у Филијали Нови Сад, ефикасно и брзо решавали проблеме због који су им се грађани обраћали. Помоћу су пружали и Миленко Глеђа, директор Сектора за остваривање права из ПИО, и Миле Ђулибрк, начел-

ник Одељења за ПИО по међународним уговорима.

Саша Стијаковић је истакао да је овакав рад наших фондова веома користан јер су брзо и ефикасно решили проблеме грађана који су им се обратили, пошто су на лицу места имали могућност истовременог електронског приступа базама података у оба фонда ПИО. Тако су упоређивањем података врло лако откривали где је настао проблем.

За савет и правну помоћ стручњацима из области пензијског и инвалидског осигурања обратио се Симо Устић, пензионер из Новог Сада, јер је имао проблем са утврђивањем стажа осигурања оствареног код Фонда ПИО Црне Горе.

– Задовољан сам, саветодавци су ме врло љубазно примили, објаснили ми и све сам брзо и успешно решио. Добићу црногорски део пензије од дана подношења захтева, као и сва усклађивања пензије до тог дана. Ово је заиста добра пракса ПИО фондова коју треба наставити и убудуће, а ја сам доста новца уштедео за путне трошкове, а телефоном нисам могао решити овај проблем – описао је своје искуство Симо Устић.

Други дан саветовања је одржан у Београду, а грађанима су, са колегама из Црне Горе, правну помоћ пружали стручњаци из Фонда ПИО Републике Србије Слађана Ковачевић, координатор ПИО и матичне евиденције, и Снежана Марковић, начелник Одељења за контролу нацрта решења из Филијале за град Београд.

Саветнике и странке обишли су директори два фонда, а директорка РФ ПИО Драгана Калиновић је, похваљујући ову добру праксу, истакла да постоји стална комуникација и сарадња између два фонда, а један од бољих видова те сарадње су саветодавни дани за осигуранике и кориснике.

– То је прилика да правници из оба фонда истовремено пружају грађанима правну помоћ,

...и у Београду

савете и информације које су им потребне за брже остваривање права. Отварајући врата грађанима да на заједничком шалтеру два фонда реше сва питања у вези са стажом у две државе или питања исплате, унапредили смо сарадњу са Фондом Црне Горе у корист грађана – нагласила је директорка Калиновић.

Значај саветодавних дана потврђују задовољне странке које

Споразуми о социјалном осигурању

Република Србија има потписане споразуме о социјалном осигурању са 29 земаља, којима су уређена питања признавања радног стажа, здравственог осигурања, исплате пензија и других давања. То су: Аустрија, Белгија, Босна и Херцеговина, Бугарска, Црна Гора, Чешка, Данска, Египат, Француска, Холандија, Хрватска, Италија, Канада, Кипар, Либија, Луксембург, Мађарска, Македонија, Немачка, Норвешка, Панама, Пољска, Румунија, Словачка, Словенија, Швајцарска, Шведска, Турска и Велика Британија.

на лицу места могу да реше проблеме у вези са остваривањем права из ПИО, али и да сазнају из прве руке све потребне информације од стручњака из фондова обе државе, а при том да се не излажу путним и осталим трошковима. Тако је и Милош Миличић из Београда дошао да се распита у вези са стажом.

– Када сам добио прво решење за пензију 2010. године имао сам 65 година живота и 42 године стажа у Србији и тада ми је речено да ми се не урачунавају две године стажа које сам остварио у Црној Гори. Сада сам дошао да питам да ли имам право на пензију Црне Горе на основу година стажа које сам тамо остварио. Потпуно сам задовољан одговором који сам добио. Морам да признам да је све било на врхунском нивоу – истакао је Милош Миличић.

**М. Мектеровић
Д. Грујић**

САВЕТОДАВНИ ДАН СА МАЂАРСКОМ

Први пут у Новом Саду

Фонд ПИО Републике Србије и Национални завод за пензијско осигурање Мађарске већ пет година организују међународне саветодавне дане.

Након Бачке Тополе, Суботице (која је два пута била домаћин) и Сомбора, Међународни саветодавни дан са Мађарском први пут је организован 9. новембра у Новом Саду.

У просторијама Дирекције Покрајинског фонда ПИО, наши и мађарски стручњаци пружали су бесплатне правне савете о остваривању права из ПИО грађанима који су остварили стаж осигурања у Мађарској и Србији.

Грађане су саветовали мађарски стручњаци Вереб Саболч и Хелен Миндер, стручни саветници из области ПИО, док су наш фонд представљали запослени из Одељења за ПИО по међународним уговорима, Дамир Богдан, Срђан Калић и Игор Башнец.

Срђан Калић, шеф Одсека за контролу применом међународних споразума, у Дирекцији ПФ ПИО, каже да је плод добре сарадње са мађарским стручњацима видљив не само на саветодавним данима, већ и у редовној комуникацији путем мејлова, приликом решавања редовних и ургентних предмета.

– Добра сарадња помаже да се отклоне евентуалне недоумице у раду. Зато су саветодавни дани врло корисни, како за грађане који имају стаж у Мађарској и Србији, тако и за саветодавце оба фонда – истакао је Калић.

Резимирајући своје утиске, Игор Башнец, виши стручни сарадник, каже да су странке често неупућене и да олако схватају ситуацију око остваривања права. Због тога често не доносе потребне доказе о раду у Мађарској, мисле да морају поднети захтев и у Мађарској и у Србији, а често верују и да имају више стажа и да ће добити већу пензију,

Странке, Моника и Петер Рак, и саветници Срђан Калић, Игор Башнец, Вереб Саболч и Хелен Миндер

што због преклапања стажа није могуће.

Миле Ђулибрк, начелник Одељења за ПИО по међународним уговорима, такође је оценио саветодавне дане са мађарским Фондом изузетно корисним за грађане који на овакав непосредан начин могу да се информишу о условима за остваривање права на пензију, о стажу осигурања и о месту подношења захтева за пензију.

– Органи за везу РФ ПИО и Националног завода за пензијско осигурање Мађарске ускоро ће се састати да би анализирали резултате саветодавног дана и међусобне сарадње, и том приликом ће се наставити решавање проблематике преклапања стажа, потребних образаца, као и других питања од значаја за оба фонда – истакао је Ђулибрк.

Један од проблема је и тај што странке не доносе потврде да су у осигурању у Мађарској, због чега и даље имају обавезу да код нас плаћају осигурање. Ту потврду у Мађарској издаје Фонд за здравство и странке је морају саме набавити, приметио је Дамир Богдан.

Мађарски саветодавци су такође изразили задовољство сарадњом са нашим стручњацима и уверење да су саветодавни дани врло корисни, како за странке, тако и за саветодавце оба фонда.

Присутни грађани су се највише интересовали са остваривање права на старосну и породичну пензију, као и на признавање оствареног стажа у Мађарској.

Након разговора са саветодавцима, Тумбас Петер, Драган Томин и Ана Мајор, између осталих, изразили су задовољство одговорима које су добили од мађарских и наших стручњака.

Драган Томин, који је неколико година са пословним партнером имао фирму у Будимпешти, није имао сву потребну документацију, па су му мађарски саветодавци објаснили шта је потребно да предузме да би му стаж осигурања за тај период био признат.

Моника Рак, која је породични пензионер, дошла је да види да ли се могу признати године стажа које је њен покојни супруг остварио деведесетих година, које због тадашњих пензијских прописа у Мађарској нису биле признате. Добила је мишљење и савет мађарских стручњака шта треба да предузме како би остварила своје право.

Након рада са странкама наши и мађарски стручњаци разменили су потребне податке и информације ради ажуријег решавања појединих предмета који се већ налазе у поступку решавања.

Драган Кораћ

Увек на услузи грађанима

Да би се приближио корисницима и своје услуге учинио једноставнијим, лакшим и бржим, Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање већ годинама развија различите облике електронског пословања.

На сајту Фонда (www.pio.rs), поред релевантних података у вези са остваривањем конкретних права, грађанима су на располагању и сви потребни образци, као и бројни кориснички сервиси.

За приступ највећем броју електронских сервиса Фонда ПИО неопходан је пин код (приступна шифра) који, уз попуњен захтев и личну карту, сви грађани могу бесплатно да добију на шалтерима филијала, служби и испостава Фонда. Пин код се преузима само једном и користи се трајно, а њиме се обезбеђује потпуна сигурност и заштита личних података корисника ових услуга. Пин кодови се издају од 2010. године, када је на сајту Фонда ПИО постављен први електронски сервис, и до новембра 2017. године грађанима је издато око 75.000 приступних шифри.

Електронски сервиси су у сваком тренутку доступни, како грађанима, тако и правним лицима.

Провера исправности М-4К пријаве за послодавце је електронски сервис намењен правним лицима, којима је Фонд омогућио да електронски обаве претходну контролу података у М-4 пријавама и тако знатно уштеде време. Годишње око 30.000 послодаваца искористи предности електронске провере исправности података из М-4 пријава.

За осигуранике је врло користан Увид у податке матичне евиденције – електронски сервис преко којег, уз пин код, могу да приступе личним подацима у бази матичне евиденције и провере да ли су их послодавци уредно пријавили и одјавили, као и да ли су им уплаћени доприноси и у ком износу.

Филијала за град Београд

Кретање предмета је такође електронски сервис намењен грађанима путем којег могу да прате кретање свог предмета од момента подношења захтева до добијања решења, да знају у којој фази израде је њихово решење, као и који је референт за то задужен. Наравно, и за овај електронски сервис је неопходан пин код.

Поред ових погодности, Фонд је, постављањем на сајт Калкулатора услова за старосну пензију, омогућио грађанима да уношењем основних података информативно прерачунају када ће остварити право на старосну и превремену старосну пензију, што је велико олакша-

ње имајући у виду да се услови сукцесивно померају из године у годину. Ову могућност месечно искористи око 5.000 грађана.

Најновији електронски сервис РФ ПИО – Електронска предаја пријава М-4 омогућио је послодавцима да захтев и пријаву М-4 са подацима о стажу и зарадама за прошлу годину поднесу електронским путем. Тиме им је олакшано да своје законске обавезе испуне на време, врло једноставно и без чекања на шалтерима. Осим електронског захтева и попуњене пријаве М-4, послодавци нису у обавези да достављају другу документацију.

Услуга Електронски пријем захтева посебно погодну осо-

бама са инвалидитетом, као и запосленима који не могу да излазе с посла, јер им омогућава да преко електронског сервиса на сајту Фонда поднесу захтев за потврде и уверења за које им није потребна додатна документација. Преузимање документа подносилац захтева заказује у термину који му одговара, најраније за пет радних дана, а за подизање потврде или уверења на шалтеру филијале којој је поднет захтев потребна му је само лична карта. Како се у Фонду годишње просечно изда око милион различитих потврда, сигурно је да ова електронска услуга представља олакшање за велики број грађана.

Сви електронски сервиси, као и детаљнија упутства за њихово коришћење налазе се на сајту Фонда, а за све остале информације из области остваривања права из пензијског и инвалидског осигурања грађани се могу обратити Контакт центру. То могу да учине преко сајта РФ ПИО – www.pio.rs, мени „Контакт” – где попуњавају формулар и постављају питање слањем електронске поште на kontakt@pio.rs, или телефоном на број 0700/017-017 (по цени локалног позива) и 011/30-60-680 (за позиве са мобилног телефона и из иностранства). Радно време оператора у Контакт центру је радним данима од осам до 15 часова, а период чекања на одговор најчешће није дужи од једног до два радна дана, док се на нека питања одговор може добити и одмах.

Важно је поменути и да Фонд ПИО од 2014. године поседује сертификат за међународне стандарде квалитета пословања и безбедности информација и сви пословни процеси електронског пословања се обављају у складу са тим стандардима. Корисници и осигуранци могу бити сигурни да је електронска комуникација са Фондом потпуно безбедна за њихове личне податке.

Никола Елезовић

Стратешка брига Фонда о кадровима

Кроз интензивну интеракцију учесника, размену знања и информација и међусобну подршку, одржана су два стручна саветовања заступника Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање, чији је циљ, пре свега, био допринос бољем пословању Фонда.

Оба семинара су и реализована у организацији РФ ПИО – Сектора за имовинске послове, пројекте и заступање, уз подршку Сектора за односе с јавношћу.

На Стручном саветовању заступника одржаном у Брзећу, од 27. до 29. октобра, учествовало је 47 запослених који раде на пословима заступника и у области радних односа, и три екстерна предавача. Учесници су били из Дирекције Фонда ПИО, Дирекције Покрајинског фонда и из 22 филијале.

На овом семинару Боривоје Живковић, судија Апелационог суда Београд у пензији, говорио је на тему преображаја радног односа и премештаја. Учеснике семинара је највише занимала судска пракса, као и одговори на спорна питања са којима се сусрећу у раду. Било је речи и о примени члана 37, става 2 у

практици, односу уговора о раду закључених пре измена Закона 29. 7. 2014. и касније закључених уговора и рачунање 24 месеца, о чему је говорила Снежана Богдановић, шеф одсека у Сектору за рад Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања. Снежана Богдановић је излагала и на тему измене уговорених услова рада по члану

Крагујевац: Катарина Манојловић Андрић и Мирко Максимовић

171, став 1, тачка 1 Закона о раду, а у вези са чланом 172, ставом 1 Закона, са посебним акцентом на разлоге премештаја – према мишљењу Министарства, а говорила је, са становишта Мини-

Са саветовања у Брзећу: Боривоје Живковић, Снежана Богдановић и Горан Марковић

старства, и о примени члана 187 Закона о раду (продужење радног односа на одређено време и рачунање рокова из члана 37) и ангажовању ван радног односа – привременим и повременим пословима.

Горан Марковић, начелник у Инспекторату за рад Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, говорио је о надлежности и овлашћењима инспекције рада према Закону о раду и Закону о инспекцијском надзору, као и о раду на одређено време и анексу уговора о раду (са посебним акцентом на премештај запосленог) – поступање инспекције рада. Други део Марковићевог излагања односио се на овлашћења поступања инспекције рада у вези са чланом 187 Закона о раду и отказу уговора о раду, као и у вези са ангажовањем ван радног односа – привременим и повременим пословима.

На другом саветовању, које је одржано у Крагујевцу од 24. до 26. новембра, одзив је био и већи, јер је учествовало 57 познаника из Дирекције Фонда, Дирекције Покрајинског фонда, као и из 26 филијала.

Катарина Манојловић Андрић, судија Врховног касационог суда, излагала је о праву на законску затезну камату на исплаћену разлику пензије по доношењу новог решења, проблему судског тумачења примене члана 68 Закона о ПИО. Такође је говорила и о суђењу у разумном року и односу материје која се расправља у управном и парничном поступку.

Предавања Мирјане Михајловић Тимилић, саветника у Републичком геодетском заводу, односила су се на имовинскоправне односе поводом непокретности, стицање права својине на непокретностима и стицање права својине јавног предузећа и друштва капитала, као и на практичне проблеме када је реч о укњижиби.

На оба саветовања теме су имале велику пажњу учесника, јер је, уз теоријска излагања, акценат пре свега био на проблемима који се јављају у пракси. Кроз предавања, запослени Фонда ПИО су, уз активно учешће, дошли до нових сазнања и унапредили постојећа знања, а у неформалном делу саветовања, како са предавачима тако и међусобно, обогатили су своја искуства на професионалном плану.

Јелена Оцић

Нова директорка Филијале Пожаревац

На челу пожаревачке филијале РФ ПИО од 24. октобра 2017. налази се Ивана Весић.

Дипломирала је на Економском факултету Универзитета у Београду, а пре доласка у Фонд радила је у банкарству – најпре у Пожаревачкој банци, затим у Делта банци (сада Банка

Интеза), на пословима координатора за послове са становништвом, контролора смене и директора експозитуре Пожаревац.

Ивана Весић је рођена у Пожаревцу 1968. године, удата је и има троје деце.

Г. О.

Потребна системска подршка

У оквиру пројекта „Умрежавање послодаваца као подршка ОСИ“ Унија послодаваца Србије (УПС) организовала је 22. новембра у Новом Саду округли сто под називом „Запошљавање особа са инвалидитетом – препреке и подршка“. На трибини су учествовали Љиљана Коковић, помоћница градоначелника Новог Сада, Владимир Гвозденовић, председник ССС града Новог Сада и општина, и Миљана Стојшић Стојановска, директорка Уније послодаваца Војводине, као и представници НСЗ, школства, здравства, установе културе, особе са инвалидитетом, представници медија и невладиних организација.

Дејана Кузмић, директорка за међународну сарадњу УПС, која је учесницама представила резултате истраживања обављених по овом пројекту, истакла је да је округли сто организован у намери да побољша положај особа са инвалидитетом, посебно кад је реч о запошљавању.

– Запошљавање је један од најбитнијих механизма када је у питању укључивање ОСИ у све сфере друштвеног живота. Према досадашњим искуствима ових особа, најчешће је ствари која се прокламује у теорији не спроводи се и у пракси. Зато је неопходно да се повећа свест јавности о правима и положају ове популације – рекла је Дејана Кузмић.

Приликом представљања резултата поменутог истраживања,

Миљана Стојшић Стојановска, Дејана Кузмић и Љиљана Коковић

између осталог, речено је да у Србији има око 700.000 ОСИ, од чега од 215.000 до 300.000 њих спада у потенцијално радно ангажовано становништво старости од 15 до 65 година. Могло се чути и да је, иако је доношењем Закона о професионалној рехабилитацији и запошљавању ОСИ 2009. године у Србији забележен пораст броја регистрованих запослених ОСИ, процењена стопа њихове запослености свега тринаест одсто.

Током дискусије, учесници су указали и на примере позитивне праксе, као и на проблеме који подстичу или онемогућавају инклузију ОСИ, и њихово запошљавање. Љиљана Коковић је истакла да град Нови Сад настоји да путем различитих мера побољша положај ових лица и да се оне реализују кроз деловање ресорних управа.

– Једна од тих мера је и позитивна дискриминација, коју

практикујемо када је реч о активној политици запошљавања. Дакле, предност дајемо теже запошљивим категоријама становништва у коју спадају и ОСИ. Такође, подстичемо компаније да сарађују са предузећем „Дес“ у коме више од 60 одсто запослених чине ОСИ. Настојимо да примењујемо стандарде о приступачности у свим областима, у што већој мери. И даље је, можда, најважније превазилажење предрасуда и страхова проистеклих из недовољног познавања ове тематике. Инвалидне особе могу да допринесу друштву, и то чине свакодневно. Морамо им обезбедити системску подршку, а крајњи циљ је њихово осамостаљивање на највишем нивоу, од чега корист има друштво у целини – рекла је Љиљана Коковић.

Са овог скупа упућен је позив целокупном друштву да уважава

Анкета послодаваца 2017.

Национална служба за запошљавање од 22. новембра спроводи анкету послодаваца, у циљу континуираног праћења потреба тржишта рада. Ово је седма таква анкета заредом и њоме ће бити обухваћено око 5.000 послодаваца из свих области рада. Анкетари НСЗ интервјуисаће у наредних месеца дана послодавце широм Србије о њиховим плановима запошљавања, неопходним вештинама и знањима које потенцијални запослени треба да поседују. Сврха ове анкете је и идентификација дефицитарних занимања – у свим регионима, као и по привредним секторима. Добијене информације биће од значаја за НСЗ, образовне институције и за саме послодавце.

и поштује различитости и омогућава пуну инклузију мањинских и рањивих група где спадају и ОСИ.

Прикупљени ставови и закључци са дискусије биће представљени на скупу који ће у децембру 2017. бити одржан у Београду на националном нивоу, а до тада ће овакви округли столови бити организовани и у Шапцу, Параћину и Лесковцу.

Мирслав Мектеровић

У СУСРЕТ 3. ДЕЦЕМБРУ, МЕЂУНАРОДНОМ ДАНУ ОСИ

Активности током целе године

Овогодишњи дан инвалида припадници организација СИР Србије могу да дочекају са надом да ће и њихов положај у Србији почети да се побољшава захваљујући изради Стратегије за особе са инвалидитетом. И то не само на папиру већ и у пракси, сматра Божидар Цекић, председник СИР, члан Савета Владе и члан Већа самосталних синдиката.

– Заштита права и здравствена заштита инвалида мора да буде континуирана, да

траје целе године. Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања настоји да на сваки начин помогне овој категорији људи. Ми као савез настојимо да наша организација уђе у финансијске планове што већег броја државних институција, као и у планове локалних самоуправа да бисмо својим члановима обезбедили помоћ, јер сви знамо са каквим се проблемима суочавамо у свакодневном животу – каже за наш лист Божидар Цекић.

На трибинама које су одржаване широм Србије говорило се о положају инвалида рада и особа са инвалидитетом у друштву и проблемима са којима се они суочавају. Истакнуто је да је међу око 450.000 чланова СИР велики број оних који имају месечна примања мања од 15.000 динара и да ресорно министарство настоји да помогне на много начина, а пре свега улагањем у запошљавање инвалидних лица.

В. А.

Равноправност полова и положај Рома

Предраг Вулетић, покрајински секретар за социјалну политику, демографију и равноправност полова, уручио је 21. новембра уговоре удружењима грађана учесницима конкурса за унапређење положаја жена и равноправност полова и конкурса за унапређење положаја Рома на територији АП Војводине. Укупна средства која су им кроз уговоре додељена износе 11 милиона динара, од чега је седам милиона динара намењено за унапређење положаја жена, а четири милиона за унапређење положаја Рома.

Том приликом покрајински секретар је истакао да је ове године Секретаријат расписао четири конкурса намењена удружењима грађана, на основу којих им је укупно додељено 38 милиона динара, што је за 52 одсто више него 2016. Кроз ова четири конкурса обухваћене су све циљне групе и области којима се Покрајински секретаријат за социјалну политику, демографију и равноправност полова бави: социјална заштита и заштита ОСИ, пронаталитетна политика, борачко-инвалидске организације, родна равноправност и унапређење положаја Рома.

Додели уговора присуствовали су Палимир Тот, подсекретар у овом Секретаријату,

Предраг Вулетић уручује уговор Анки Ђопић и Синиши Бранкову из Удружења пензионера града Новог Сада

и Јелена Јовановић, посланица у Скупштини АП Војводине, која је приликом обраћања присутнима говорила о значају цивилног сектора у решавању друштвених проблема.

Предраг Вулетић је присутне представнике удружења грађана позвао да и даље

буду партнер Покрајинском секретаријату у препознавању и решавању проблема са којима се суочавају дискриминисане и угрожене категорије становништва у Војводини.

М. Мектеровић

САСТАНАК ПРОИЗВОЂАЧА ЗВАНИЧНЕ СТАТИСТИКЕ

Унапређење размене информација

Републички завод за статистику и Привредна комора Србије организовали су први заједнички састанак одговорних произвођача званичне статистике на тему „Стратешки правци развоја званичне статистике“, који је одржан 13. новембра у Привредној комори Србије.

Састанак су отворили др Миладин Ковачевић, директор Републичког завода за статистику (РЗС), и Марко Чадеж, председник Привредне коморе Србије. Миладин Ковачевић је нагласио неопходност добре сарадње произвођача званичне статистике за успешно функционисање статистичког система Републике Србије и представио активности РЗС у процесу придруживања Европској унији. Марко Чадеж је

Изражање Сање Васић, представнице РФ ПИО

истакао да успостављање ефикасног и конзистентног националног статистичког система и веће коришћење административних извора података доприноси како растерећењу привреде, тако и буџетским уштедама.

Циљ одржаног састанка био је унапређење размене информација између одговорних произвођача званичне статистике, стандардизација система званичне статистике и хармонизација методологија израде ста-

тистичких показатеља, како са националним потребама, тако и са методологијом Европског статистичког система.

Састанку је присуствовало око 80 учесника из 31 државне институције. Поред представника Републичког фонда ПИО, на састанку су излагали и представници Републичког завода за статистику, Министарства трговине, туризма и телекомуникација, Народне банке, Министарства унутрашњих послова, Института за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић Батут“, Агенције за заштиту животне средине, Републичког завода за социјалну заштиту, Републичког геодетског завода.

В. К.

САЈАМ ЗА ПЕНЗИОНЕРЕ ОДРЖАН У НИШУ

Брига о старима на делу

После Новог Сада и Београда Ниш је трећи град у Србији у коме је последњег викенда у новембру организован Сајам за пензионере. Била је то прилика да се грађани Ниша и околине кроз дводневно дружење, непосредно упознају са медицинским и фармаколошким производима, препаратима и услугама које имају за циљ побољшање квалитета живота старије популације. На сајму се представило више од 40 излагача, било је доста акцијских понуда, наградних игара и поклон ваучера. У оквиру „Здравствене зоне“ посетиоци су могли бесплатно да провере ниво шећера у крви, да контролишу вид, добију савете из разних области.

Сајам је отворио министар Милан Кркобабић који је поручио да ће пензије бити редовне и из стабилних извора

Градоначелник Ниша Дарко Булатовић изразио је задовољство што је Ниш трећи град у Србији у коме се организује манифестација која је изазвала велико интересовање грађана, па ваља размишљати о већем простору за организовање сајма идуће године. Ниш ће увек чинити све да старијим суграђана буде бољи, да имају спокојну старост јер, како је рекао, „како се ми будемо односили према старима, тако ће и наша деца према нама“.

Посетиоци на сајму у Нишу

Народни посланик Хаџи Милорад Стошић нагласио је да морају да се створе услови за другачији однос према старима и пензионерима. Подсетио је на покренуту иницијативу о новој стратегији о старењу која подразумева укључивање старијих особа у све сегменте друштва. Организатори су понудили разноврстан програм: од забавног, здравственог и бањског тури-

зма, до турнира у шаху и секција за ручни рад. Посебан програм приредила су културно-уметничка друштва пензионера из Ниша, Београда, Лесковца. За два дана Сајам је посетило више хиљада људи што најбоље говори о томе да су манифестације оваквог типа потребне и да их треба неговати и унапређивати.

Љ. Глоговац

ВРШАЦ

Интернет кафе у ГЦ

Једна просторија у ГЦ Вршац пре неколико месеци преуређена је у скајп кутак, а почело је тако што је син једне кориснице поклатио Центру лаптоп. Скајп кутак омогућава станарима ГЦ да комуницирају са родбином и пријатељима из читавог света.

Војвођанска банка покренула је у октобру акцију „Месеца солидарности са старим

лицима“ у оквиру које планирају да до краја године поклоне геронтолошким центрима у 12 градова Србије укупно 190 рачунара.

Тако је ова банка Геронтолошком центру у Вршцу недавно уручила 10 рачунара и омогућила корисницима бесплатну основну обуку у раду на рачунару и коришћењу интернета, а све у оквиру реализације пројек-

та отварања интернет кафеа „Треће доба“.

У име корисника захвалила је в.д. директора Геронтолошког центра Вршац, Анђелија Кручичанин, која је нагласила да у установи влада велико интересовање за нове технологије и да ће рачунари које су добили на поклон бити доступни свим корисницима.

Г. О.

НОВИ САД

Новосадски Винтер фест

У Новом Саду је 23. новембра почео други „Винтер фест“, манифестација која ће трајати до 30. децембра ове године. Како кажу организатори, током фестивала грађани и туристи на централном градском тргу могу да купе различите производе, рукотворине, новогодишње украсе и деликатесе из богате гастрономске понуде. Могу да учествују у дечјим и хуманитарним активностима, а увече да уживају у наступима дечјих хорова, новосадских бендова и ди-џејева. Ко жели, може да се провоза фијакером по пешачкој зони.

На Тргу слободе изложене су фотографије новосадских фотографа и фоторепортера, а на паноима се такође могу видети и најлепша уметничка дела из новосадских музеја и галерија. Фестивал је већ препознат као културна манифестација од значаја за туризам и привреду града, па се и ове године очекује посета већег броја туриста из Србије и околних земаља.

Д. К.

Пензионерима Плакета града

Поводом Дана ослобођења, на свечаној седници Скупштине Удружењу пензионера додељена је Плакета града Јагодине. Ово признање дошло је као круна за 72 године рада и изузетног залагања и бригу за најстарије житеље овог града у срцу Поморавља.

Захваљујући изузетном залагању руководства и месних одбора, Удружење броји више од 3.000 чланова са тенденцијом сталног повећања.

У широком делокругу рада првенствена брига води се у оквиру социјалне помоћи најугроженијим породицама кроз доделу хуманитарних пакета, набавку угља и дрва на рате, као и основних животних намирница. Захваљујући локал-

Часлав Ђорђевић

ној самоуправи, посебна пажња посвећује се лечењу, рекреацији и забави пензионера.

Преко ПИО фонда ове године у бање је упућено 120 пензионера са најнижим примањима.

Удружење се труди да минималним средствима организује излете и забаве у Клубу пензионера чак два пута месечно. Ту су и дружења пензионерских удружења из читаве Србије, као и из Републике Српске. Ових дана 70 пензионера из Александровца и 300 из нишке општине Пантелеј били су гости Удружења, а примио их је и председник Скупштине града Јагодине Драган Марковић Палма.

Удружење има и Актив добровољних давалаца крви који су увек спремни да се одазову када је некоме потребна драгоценост течност.

У Клубу пензионера у граду, који је изграђен захваљујући донацијама најстаријих становника Јагодине, организују се

свакодневна окупљања, дружења и рекреација.

– Удружење има 45 месних организација које обухватају сва села и активно раде на терену. Циљ нам је омасовљење организације и још боља социјална и хуманитарна помоћ. У сусрет новогодишњим празницима спремамо се да од средстава премамо се да од помоћи спонзора поделимо 150 пакета пензионерима са најнижим примањима. Локална самоуправа такође ће материјално помоћи 200 социјално угрожених породица. Плакета је само подстрек да радимо још више и боље, у чему нам свесрдно помажу и сами чланови – истиче председник Удружења, Часлав Ђорђевић.

Анђелија Ђорић

КЛУБ ПЕНЗИОНЕРА ОБРЕНОВАЦ

Најбољи у друштвеним играма

Под покровитељством Установе Геронтолошки центар Београд, 1. и 2. новембра одржане су завршне свечаности акције „Сложно заједно напред с руком у руци“, на којима је Клуб пензионера Обреновац освојио прво место у друштвеним играма. Појединачно, Обреновчанима је припало прво место у доминама, друго у игри „Човече, не љути се“ и трећа је била мушка екипа у пикаду. У области културе, Клуб пензионера

из Обреновца је такође био најбољи и припао му је „Златни сунцокрет“. Поред пехара за најбољи екипни пласман, просторије Клуба ће годину дана красити велики прелазни пехар.

На завршним свечаностима учествовало је свих 26 клубова пензионера који раде у саставу Установе Геронтолошки центар Београд.

Чланови Удружења пензионера Обреновца су поводом месеца старијих упри-

личили редовно годишње окупљање и уз песму и музику дали одушке добром расположењу (на слици). Због ограничености капацитета ресторана дружењу је присуствовало 225 пензионера, мада је интересовање било знатно веће. Уз скромну новчану надокнаду, присутнима је сервирана вечера и могли су уживати у богатом забавно-музичком програму до касних ноћних сати.

М. Ашковић

ВЛАСОТИНЦЕ

Улагања у будућност

У оквиру пројекта „За бољу будућност“ младим брачним паровима и појединцима старости до 35 година који се баве пољопривредом из општине Власотинце додељена су зна-

Уручење уговора

чајна финансијска средства. Шест млађих брачних парова добило је износе од по 600.000 до милион динара, у зависности од аплицираног пројекта, а 12 појединаца добило је подстицајна средства од 250.000 до 500.000 динара, што је укупно око 11,2 милиона динара.

Пројекат „За бољу будућност“ финансира Влада Републике Србије преко надлежног министарства а спроводи га општина Власотинце. Укупна вредност пројекта је око 13,2 милиона динара, док је учешће општине око 15 одсто.

Т. С.

ИНИЦИЈАТИВА УДРУЖЕЊА ПЕНЗИОНЕРА НЕГОТИН

Неопходна геронтолошка установа

С агледавајући потребе старих лица која по бројности чине трећину становништва општине Неготин, чланови Удружења пензионера покренули су иницијативу о формирању геронтолошке установе, као и стварању бољих просторних услова за рад неготинског одбора.

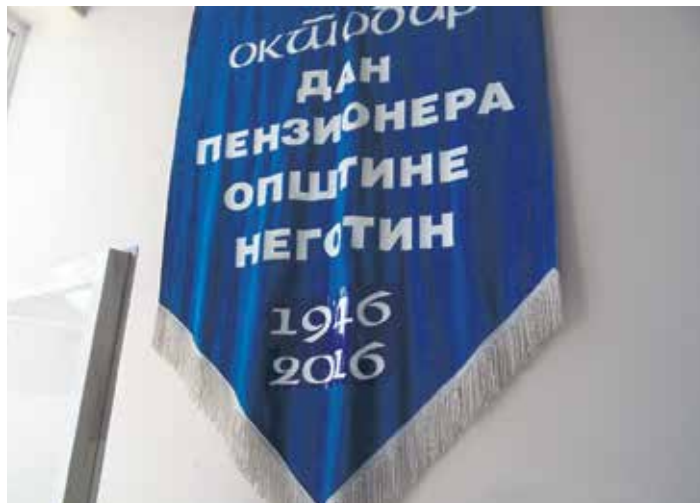
– Тежимо да обезбедимо боље услове за боравак и рад активних чланова, а посебно оних којима је потребно да буду збринуте у одговарајућој установи. Познато је да смо подручје са претежно старачком популацијом, а због вишедеценијских миграција, у сеоским домаћинствима наше општине нема ко да брине о старим лицима – каже за „Глас осигураника“ Властимир Абрашевић,

председник Удружења пензионера општине Неготин.

Из неготинског Удружења су због тога надлежнима у општини и Републици упутили конкретне предлоге о преуређењу напуштене зграде некадашњег Завода за васпитање младежи, која би по процени пензионера могла да задовољи потребе геронтолошког дома.

– Неготинским пензионерима пружамо подршку и желимо да помогнемо с обзиром на то да имамо контакте у надлежним министарствима. Савез пензионера и иначе има проходност према њима – изјавио је приликом боравака у Неготину Василије Белобрковић, заменик председника Савеза пензионера Србије.

Први кораци у решавању имовинскоправних односа су

Амблем у седишту Дома пензионера

већ учињени, а разматрају се и могућности да се обезбеде средства за потребну адаптацију.

Седамдесет прва годишњица постојања организације пензионера у Неготину, уз иницијативу о отварању геронтолошког центра, озваничену на састанку са представницима Савеза пензионера Србије, локалне самоуправе и Борског управног округа, протиче и у знаку интерног уређења права и обавеза сувласника зграде Дома пензионера, уз дефинисање обавезе о потреби улагања средстава

за њено одржавање. Иако су, званично, њени власници Удружење пензионера општине Неготин, Инвалиди рада и Фонд ПИО, пензионери предњаче по улагањима, па су тако за одржавање кровне конструкције на згради саграђеној пре више од пет деценија недавно издвојили око стотину хиљада динара сопствених средстава. Предложено је и да текуће режијске обавезе, струју и комуналије, корисници Дома пензионера у Неготину убудуће намирују сразмерно власничком уделу.

Јованка Станојевић

ОПШТИНСКА ОРГАНИЗАЦИЈА ПЕНЗИОНЕРА ТРСТЕНИК

Све активности према плану

У Општинску организацију пензионера у Трстенику учлањено је 3.100 пензионера. У оквиру редовних активности, руководство сваке године обезбеђује огрев и основне намирнице. Расписан је и конкурс за набавку огрева за идућу годину, као и прехрамбених производа.

– Нашим пензионерима смо већ испоручили 1.200 кубних метара дрва, 400 тона угља и четири тоне пилећег меса и прерађевина, као и рибу и сухомеснате производе. Једном годишње давали смо и позајмице нашим члановима у износу од по 10.000 динара. Редовно делимо пакете болесним и угроженим пензионерима, до сада смо поделили око 450 пакета и 450 позајмица. На дан

удружења уручили смо пакете пензионерима који су напунили 80, 90 и старијима од 90 година, имали смо их 129 и једног члана који има 96 година.

Планирамо да идуће године обезбедимо свињске полутке и јунетину, ако будемо имали добављача, као и контакте са локалном самоуправом. У са-

радњи са Домом здравља поново ћемо успоставити неке од активности које смо имали у протеклом периоду. Требало би и да се позабавимо селима и тамошњим месним организацијама које имају проблема са недостатком простора за окупљање и дружење. Тамо бисмо организовали акције мерења крвног притиска и нивоа шећера у крви, надамо се да ћемо у томе и успети – каже Радомир Додић, председник комисије за снабдевање у пензионерској организацији у Трстенику.

У плану је и организација курса за рачунаре за пензионере а радиће се и на omasовљењу чланства, напомиње Додић.

Д. Ивановић

Бурна седница у Лесковцу

Скупштина Савеза удружења пензионера југоисточне Србије, који чине пензионерска удружења из пет управних округа југа Србије, на другој радној седници одржаној средином новембра у Лесковцу од свог чланства је тражила изјашњење – хоће ли, или не, остати чланови Савеза пензионера Србије. Повод за то је, по њиховом мишљењу, допис српског савеза од 26. септембра ове године.

Наиме, Законом о удружењима грађана Републике Србије, чланом 7, предвиђено је да удружења имају право удруживања у савезе и друге асоцијације у земљи и иностранству равноправно, што се „јужњацима“ не чини тако у односу на београдско удруживање и удруживање у покрајински и републички савез. На моменте оштре дискусије делегата Скупштине и чланова Надзорног и Извршног одбора пензионерских удружења из Пиротског, Топличког, Нишавског, Јабланичког и Пчињског управног округа, поновиле су тужну изреку „што јужније то тужније“, у односу на животни стандард припадника трећег доба у главном граду.

У складу са Законом и Статутом републичког савеза, сва удружења на подручју Србије имају статус правног лица и потпуну аутономију у раду и одговарају искључиво свом чланству и скупштинама које чланство изабере, али се присутнима у лесковачком Дому пензионера чинило другачије. Нарочито су били гласни представници удружења мањих општинских организација.

Овом јединственом скупу пензионера у Лесковцу пред-

седавао је Милован Вучићевић као представник удружења из Топличког управног округа, а све присутне је у име домаћина поздравио Братислав Здравковић, председник Удружења пензионера Лесковца и Јабланичког управног округа.

– Наше удружење у Лесковцу има нешто више од 16.000 чланова, а у Јабланичком управном округу имамо тридесетак хиљада углавном активних чланова, и спадамо међу највећа пензионерска удружења у Србији, од-

мах иза београдског. Стога смо и били домаћини овог скупа од којег очекујемо јасне смернице како деловати убудуће а на добробит свих пензионера у Србији, којих је више од 1,7 милиона – истакао је Здравковић.

Он је у свом уводном излагању нагласио да велики број лесковачких пензионера остварује минималну пензију, те да је основни задатак удружења да им помогне у превазилажењу тешке свакодневице.

Т. Стевановић

ПЕНЗИОНЕРИ ПОЖЕГЕ УКАЗАЛИ ПОВЕРЕЊЕ ДОСАДАШЊЕМ РУКОВОДСТВУ

Наставак одличног рада

Чланови редовне годишње изборне скупштине Удружења пензионера Пожеге веома позитивно су оценили активности ове организације у протеклом периоду и дали безрезервно поверење досадашњем руководству. Закључено је да су у досадашњем раду у свим областима постигнути одлични резултати и да би требало наставити истим темпом. У том смислу одлучено је и да функцију председника удружења и у наредних година дана обавља досадашњи председник Милош Бонцулић.

Удружење пензионера Пожеге, које има око хиљаду чланова

из града и околних села, ове године је веома успешно организовало бесплатан одлазак пензионера са ниским примањима на рехабилитацију у бање. Такође, један број чланова искористио је да проведе одмор на мору по веома повољним ценама и уз плаћање на шест месечних рата. Организовани су и бројни једнодневни излети на којима су се најстарији Пожежани упознали са туристичким центрима и културно-историјским вредностима Србије.

– Да би својим члановима помогли да зимске дане проведу што безбрижније, пожелско

Удружење пензионера је организовало набавку више од хиљаду кубних метара огревног дрвета и око 500 тона угља. Све је то дато на шест месечних рата и те погодности су могли да користе сви чланови удружења. Набављено је и продато, на три месечне рате, 120 пакета разних сухомеснатих производа – каже председник Милош Бонцулић.

У оквиру Удружења пензионера у Пожеги, које је једно од активнијих на подручју Златиборског округа, у свом саставу има Друштво за спорт и рекреацију инвалидних лица и два

Милош Бонцулић

културно-уметничка друштва „Момчило Тешић“ и „Распевани Пожежани“. На разним такмичењима у нашој земљи и иностранству имали су наступе и освајали бројне престижне награде и признања.

М. Павловић

ЈУБИЛЕЈ УДРУЖЕЊА ПЕНЗИОНЕРА ОПШТИНЕ ВЕЛИКА ПЛАНА

Повеља за успешан рад

Удружење пензионера општине Велика Плана обележило је у октобру јубилеј – 70 година рада и постојања. На свечаности је било мноштво гостију, између осталих, Драган Петровић, секретар Савеза пензионера Србије, руководство локалне самоуправе, активисти, чланови Скупштине, Управног и Надзорног одбора. Присутнима се обратио Миодраг Мика Милосављевић, председник великоплањанских пензионера.

– Удружење пензионера, које данас броји 1.400 чланова подељених у 13 месних одбора, успешно наставља традицију наших оснивача. За своје чланове редовно набављамо огрев, основне животне намирнице, организујемо екскурзије, дружења, као и бесплатне месечне карте за аутобуски превоз. Захваљујем свим

Драган Петровић, секретар Савеза пензионера Србије, и Миодраг Мика Милосављевић (десно), председник пензионера Велике Плана

спонзорима, медијским кућама (посебно часопису „Глас осигураника“), затим Љиљани Вуичић и

Ружици Арсић, које су направиле рођенданске торте за наш јубилеј – истакао је Милосављевић.

Председник великоплањанских пензионера уручио је захвалнице представницима локалне самоуправе, као и председницима удружења пензионера из бројних градова Србије. Признање је добио и Славољуб Костантиновић, сарадник часописа „Глас осигураника“, и велики број активиста и чланова Удружења пензионера општине Велика Плана.

Повељу за изузетан вишегодишњи допринос раду, развоју и остваривању циљева и задатака Савеза пензионера Србије, председнику великоплањанског удружења пензионера уручио је секретар Савеза пензионера Србије, Драган Петровић.

Свечаност поводом великог јубилеја, уз причу, игру, шалу и послужење, наставила се до касно у ноћ.

Сл. Костантиновић

КЊАЖЕВАЧКА ОПШТИНСКА ОРГАНИЗАЦИЈА ИНВАЛИДА РАДА

На услузи свим особама са инвалидитетом

Општинска организација инвалида рада у Књажевцу, поред својих чланова, однедавно окупља и помаже и све друге особе са инвалидитетом. Активности су усмерене на то да се инвалидним лицима бар мало побољша животни стандард, да им се олакша набавка намирница, огрева и других потрепштина, али и на дружења и путовања, истиче председник Љубинко Тошић.

Књажевачка општинска организација инвалида рада и особа са инвалидитетом једна је од активнијих организација у овом делу Србије. Има изванредну сарадњу са великим бројем удружења, а посебно са организацијама у Борском и Зајечарском округу.

– Врло често размењујемо посете са удружењима инвалида рада из Алексинца и Лесковца, као и са удружењима из Бугарске, који су 20. и 21. октобра били наши гости. Годишњим планом и пројектима предвиђени су сусрети и разна такмичења између организација, где остварујемо добре резултате – каже Најдан Никодијевић, представник ОСИ у УО ООИР Књажевац.

Прошлог месеца комисија за социјална питања УО ООИР Књажевац обишла је болесне и усамљене инвалиде и поделила

Са једног од излета

50 пакета прехранбене робе. Удружење организује једнодневне излете за пензионере. У последња три месеца путовало се у Врњачку Бању, Крушевац, Сокобању, Неготин, Бугарску, на Сребрно језеро, са-

јам пољопривреде, у Јагодину. За девет месеци ове године за чланове је обезбеђено 615 тона угља и око шест тона разне прехранбене робе.

Д. Ђорђевић

У РУМИ ОДРЖАНО 20. ТАКМИЧЕЊЕ СОЛО ПЕВАЧА

Пут до светске оперске сцене

Међународно такмичење соло певача „Никола Цвејић“ окупило је последњег викенда новембра 49 ученика средњих музичких школа и студената музичких академија из бивших југословенских република и Русије. Румљани су имали прилику да уживају у извођењу младих певача из Москве, Скопља, Штипа, Постојне, Загреба, Сплита, Осијека, Брчког, Сомбора, Параћина и других места.

Подсетимо читаоце, пре 20 година такмичење су покренули познати уметници Радмила Бакочевић, Владимир Јовановић, Гордана Јевтовић и Георги Минов, да би сачували успомену на свог професора и оперског певача светског гласа Николу Цвејића. Његова породица је живела у Руми, где је овај уметник и сахрањен.

Јубиларно такмичење одвијало се у шест категорија, а према оцени жирија било је изузетно квалитетно. Међу награђенима су Борис Папак и Младен Продан из Београда, Анђела Тодоровић из Крагујевца, Тијана Криваја из Бањалуке, Манца Маловрх из Љубљане, Маша Вујадиновић из Подгорице и други. Награду општине Рума добила је најмлађа учесница, Анђела Нинковић из Београда.

Лауреат јубиларног такмичења је Марија Чупоски, студенткиња четврте године Факултета музичке уметности у Београду.

– Поштујем све чланове жирија, али сам највећу трему имала од мог професора Николе Китановског. Познато ми је да многи

Лауреат Марија Чупоски

победници са румског такмичења већ певају на светским оперским сценама, па се надам да ћу једнога дана и ја – казала је за наше новине свеукупна победница такмичења, којој ће бити додељена и рола у једној од опера СНП у Новом Саду.

Радмила Бакочевић је са усхићењем говорила о такмичењу.

– Ми смо талентована нација, што потврђује и ово такмичење на које већ две деценије долазе изузетна деца. Од свих места, само у Руми доводе основце да слушају соло певаче и тако их едукују. Са одушевљењем 20 година долазим у Руму и осећам се као Румљанка – истакла је позната примадона.

Након уручења награда, и ово такмичење соло певача завршено је концертом најбољих учесника. Пре него што је на крају на-

ступила свеукупна победница, публика је могла да ужива у извођењу још пет лауреата са претходних такмичења.

Званични клавијирски сарадник такмичења био је др Владимир Глигорић.

Бригу о организацији такмичења ове године је преузело новоформирано Удружење „Никола и Марица Цвејић“, а у циљу побољшања програма, успостављена је сарадња и са Српским народним позориштем из Новог Сада.

Г. Вукашиновић

У ГОРЊЕМ МИЛАНОВЦУ БРИНУ О СТАРИМА

Помоћ и дружење

У протеклих неколико година руководство општинске локалне самоуправе у Горњем Милановцу уложило је доста труда и средстава с циљем да се помогне особама поодмаклих година. Град под Рудником нема дом за старе, а на подручју општине је велики број особа којима би требало помоћи, јер не могу да се брину о себи. То се посебно односи на сеоско подручје где је много старачких домаћинстава.

Локална самоуправа, између осталог, финансира пројекат којим се обезбеђује плаћање геронтодомаћица које су „десна рука“ остарелим становни-

цима. Овом акцијом обухваћено је око 150 старих особа које геронтодомаћице посећују два пута седмично и помажу им у свакодневним пословима и обавезама.

Драгица Јовичић се овим послом бави три године. Више из хуманих него из финансијских разлога, одлучила се да помаже људима. У тим посетама долази до дружења, јер је старима некада довољна и лепа реч, али и до дугорочних пријатељских односа. Две године Драгица посећује Драгану Тимотијевић, учитељицу у пензији, друже се и причају о разним темама.

Драгица Јовичић (лево), једна од геронтодомаћица

Учитељица хвали своју геронтодомаћицу и каже да су постале праве пријатељице.

По речима Дејана Ковачевића, председника општине Горњи Милановац, оцењено је да је много старачких домаћинстава, како на градском тако и

на сеоском подручју где је помоћ неопходна, па ће са истим пројектом бити настављено и у 2018. години. За ове активности добијена је и подршка од ресорних министарстава Владе Републике Србије.

М. Павловић

Цена отуђености

Социјална изолованост не изазива само потиштеност и несигурност, већ утиче и на читав низ озбиљних здравствених поремећаја, чиме доприноси ризику од преурањене смрти

Није чудо што је „Човек по имену Уве“, књига шведског аутора Фредрика Бакмана, освојила читаоце широм света, па и наше. Прича о усамљеном старом џангрисалу који води рат са целим комшилуком и свима иде на живце да би нашао смисао у животу и открио топлу и нежну страну своје личности кроз неочекивано пријатељство са имигрантском породицом у суседству, потврђује универзалну истину о исконској људској потреби за блискошћу и комуникацијом.

Нисмо сви исти и не тежимо подједнако контактима са околином, напротив, има их много који су довољни сами себи и тако се и понашају, али лекари тврде, на основу већег броја истраживања и анализа претходних вишегодишњих студија, да је усамљеност штетна и опасна за све, независно од тога како је конкретна особа доживљава.

Усамљена особа је за чак 30 одсто у већем ризику од преурањене смрти него остали и то је чињеница од које нису изузети ни они којима самоћа не смета, један је од најзанимљивијих закључака многобројних студијских испитивања.

„Много је људи социјално искључених и савршено су срећни у томе. Али, и они би требало да одрже неки вид контакта са другима који са стране могу боље да процене фактичко стање и пруже им помоћ, подршку, уколико се покаже потребним“, упозорава британски психолог Ендрју Степто, ко аутор студије о узрочно-последичној вези усамљености са смртношћу старијих жена и мушкараца.

Године јесу важан, али не и одлучујући фактор. Основни проблем је у начину живота који организму, како се наводи, чини штету колико и гојазност или пушење – израчунато је – 15 цигарета дневно.

Ма како то изгледало претерано, постаје

реално при сазнању да повлачење из живота и осамљивање ствара плодно тле за депресију, анксиозност, деменцију, злоупотребу дрога, склоност ка суициду. Суморна је и тачна констатација да нису сви усамљени људи самоубице, али све самоубице су усамљене.

Лекари који тврде да је усамљеност једна од најозбиљнијих болести нашег доба имају на уму и пратеће елементе. Усамљени људи лошије се хране, мање посвећују пажњу редовном вежбању, често пате од несанице, поготово старији, јер због слабе активности и досаде у великом делу дана дремају. А поврх свега, ако им се нешто и догоди, падну, повреде се, западну у неко ургентно стање, нема ко да им притекне у помоћ, па је и то један од индиректних узрока повишеног ризика од умирања. Одувек је тако било, сложиће се природњаци, човек има веће шансе да преживи као део групе, социјалне или породичне, него сам.

Усамљеност је повезана и са предрасудима, људи се устручавају да отворено говоре о томе, као да је то срамота и носе неки жиг. И онда се повлаче још више, уместо да се и они сами потруде да макар у свом окружењу направе неки контакт.

У саветима који се често могу прочитати у медијима, јер је такозвана епидемија усамљености последњих година постала глобална тема, неизоставно се истиче да је неопходан напор или иницијатива да се оствари ново познанство а да нема сврхе чекати да се ствари догоде саме од себе.

И то свакако важи за људе млађих и средњих година, од којих се очекује да се тргну, покрену, мада ако је депресија у питању, то није могуће без помоћи лекара специјалисте. Што се старијих тиче, њихова ситуација некад делује безнадежно.

У Великој Британији где је покренута кампања „Зауставимо усамљеност“, 17 одсто при-

падника трећег доба виђа пријатеље или чланове породице ређе од једном недељно, а један од десет не види их читав месец. За две петине њих телевизија је главно друштво и све је то разлог да је Британија самопроглашена за чланицу ЕУ са најусамљенијим грађанима.

Ни преко океана, у Сједињеним Државама, није ништа боља ситуација. На велики одјек у протеклих месец дана наишло је иступање Вајвека Муртија, доскора на функцији генералног хирурга САД, односно врховног лекара задуженог за јавно здравље, који је изразио забринутост податком да се 40 одсто одраслих Американаца осећа усамљено. А још више забрињава то да је проценат усамљених удвостручен од времена осамдесетих година минулог века.

У чланку у „Харвард бизнис ревији“ он је посебно разматрао проблем отуђености на радном месту. Постоји привид заједничког рада, али сви су сами, свако зуре у свој екран. Нова радна култура, посао може да се обави и од куће, све више слободњака или привремено запослених, све то доприноси да колегијалне везе одумиру, а комуникација је сведена на минимум.

Мурти се залаже за поновно јачање тих веза, кроз подстицање дружења, што је начин да се колега упозна дубље од онога што представља и обавља на радном месту. Тако се ствара хуманија атмосфера, а самим тим и осигурава бољи радни учинак, јер доказано је да усамљеност ограничава креативност и лоше утиче на резонување и доношење одлука.

У времену парадокса можда је један од највећих и тај који је Вајвек Мурти поменуо. Ово је доба са највећим степеном технолошке повезаности у читавој историји цивилизације, али људи никад нису били удаљенији једни од других и никад више сами.

Д. Драгић

ИРСКА: Хитна реформа

Ирска добија високе оцене за свој пензијски систем – на високом је 12. месту међу 30 по адекватности својих система најбоље ранжираних земаља – па ипак јој је неопходна хитна реформа, како би се систем одржао у будућности.

Ово је закључак анализе Мерсера, међународне консултантске куће за област пензија, која сачињава глобални годишњи извештај са анализама пензијских прилика у 30, у овом погледу, најбоље уређених економија.

Принуда за нову, релативно брзу реформу, јесу трендови којих није поштеђена ниједна земља света: дужи животни век и нарушавање односа оних који раде и издржаваних, што врши притисак на фондове и налаже да се благовремено поставе основе за дугорочну стабилност.

На најновијем индексу Мерсера, најбоље уређен пензијски систем поново има Данска, док су на другом и трећем месту Холандија и Аустралија. Ирска је назадовала за два места, јер је у претходном била ранжирана као десета.

ЊУЈОРК: Корумпирани остају без пензије

У америчкој федералној држави Њујорк (20 милиона становника) смислили су оригиналан начин за борбу против корупције у политици. На локалном референдуму одржаном почетком новембра са 71 одсто гласова „за“ усвојена је мера која предвиђа да државни функционери, укључујући и изабране политичаре, које судови буду оглашавали кривим због корупције – остају без пензије.

Мера ступа на снагу 1. јануара идуће године и допуњава непостојећи закон по којем су државни службеници остајали без пензије кад би били осуђени за кривична дела у вези са службеним положајем, док су политичари били тога поштеђени.

Медији су овим поводом пренели да је од 2000. због оптужби за корупцију смењено више од 30 локалних политичара.

ВЕЛИКА БРИТАНИЈА: Немарни Британци

Промена закона која је омогућила да се сва уштеђевина за старе дане подигне одједном, неке је довела у искушења којима нису одолели. Измењени закон је, наиме, омогућио да они који су улагали у сопствене фондове за старе дане, уместо да то троше кроз стална примања из године у годину, кад наврше 55 целу ту уштеђевину подигну и потроше по нахођењу.

Упозорења да ће бити оних који неће одолети искушењу да то проћердају показала су се као разложна. У извештају који је недавно поднет Парламенту о томе како се користи „пензијска слобода“ наведено је подоста узнемирујућих примера о томе како је она употребљена за раскошан живот – који није потрајао.

То што су неки за мање од годину дана потрошили и по неколико стотина хиљада фунти: на скупе аутомобиле, на коцку, луксузна путовања и алкохол, државу не би било много брига, да се опет нису појавили на њеним шалтерима, тражећи да им се због лошег имовинског стања у које су доспели удели – државна пензија.

Она јесте скромна – 122 фунте (136 евра) недељно – али је свакако боље с њом него

без ичега. Право на њу стиче се само са навршених 65 година.

У сваком случају, Британија се суочила са ненамераним последицама нечега што је требало да олакша живот пензионерима. Како је показао поменути извештај, неки су то схватили као дозволу да „узму све што им живот пружа“, па нек траје док траје.

Истраживање које је спроведено у јулу ове године, показало је да је „пензијску слободу“ искористило око милион пензионера, међу којима је две трећине оних млађих од 65 година. Они су тај новац у највећем броју случајева реинвестирали или вратили другове, док су лош глас овој мери дали они који су све што су уштедели потрошили за само неколико месеци.

САД: Мање пензије за председнике

Бивши председници САД би убудуће примали мање издашне пензије (на које имају право после једног или максимално два мандата), јер нема оправдања да се на њих троше паре

ри и садашњи председник Доналд Трамп.

Предлагач закона, конгресменка Џуди Хајс, републиканка из Џорџије, образложила је да је ова мера оправдана с обзиром на животни

Нешто скромније је у том погледу прошао његов наследник, Џорџ Буш млађи (10 милиона за књигу), док ће Барак Обама и његова супруга Мишел само од уговора са издавачком кућом „Пингвин Рендом хаус“ зарадити 60 милиона.

Годишња плата америчког председника је иначе 400.000 долара, с тим што могу да рачунају и на додатак за трошкове (50.000) и 100.000 за путовања. Пензија је упола мања (205.700 долара), с тим што такође имају право на обезбеђење о трошку државе и надокнаду за канцеларијске трошкове од око 100.000.

Нови закон предвиђа скромно умањење основне пензије (за само око 5.000 долара), с тим што би се остали трошкови умањивали пропорционално ванредним приходима сваког бившег председника. **М. Бекин**

пореских обвезника у околностима кад за само један говор могу да зараде више од онога што им држава даје годишње.

То је смисао новог закона који је почетком новембра усвојен у Представничком дому Конгреса и што би, после Сената, требало да ове-

стил и прилично велика примања бивших станара Беле куће. Навела је тако примере Била Клинтона, који је после завршетка другог мандата (у јануару 2001) само од говора зарадио више од 100 милиона долара, док му је књига о председничким данима донела 15 милиона.

ОТВОРЕН ЕТНОМУЗЕЈ КОПАЈКОШАРА

Мало туристичко село

Планинско село Копажкошара под масивом Калафата, познато по пећини Самар и спелеологу Милутину Вељковићу који је провео 464 дана затворен у овој сеоској пећини, недавно је добило и Етномузеј – Копажкошара. Отварањем музеја испуњен је аманет који је оставио спелеолог Вељковић, тражећи да се приреди праисторијски музеј, који ће ово мало туристичко место, са природним лепотама, вредним и добрим људима претворити у оазу мира и туризма. О тој давној идеји говорио је и Александар Вељковић, Милутинов син, који је поклатио доста материјала новоотвореном музеју у Копажкошари и имао прилику да заједно са Миломиром Радовановићем, председником МЗ Копажкошара, отвори ово здање. Старински предмети, експонати, ношња... постављени су на површини од 70 квадратних метара нове зграде изграђене заједничком акцијом Месне заједнице Копажкошара и општине Сврљиг.

– Све активности око музеја финансирали смо преко пројекта Етномузеј – Копажкошара уз подршку Траг фондације. Неформална група грађана „Мој завичај“ из села Копажкошара, у партнерству са удружењем грађана Развојно-иновативни центар – Ниш, реализовала је акцију. Опремање просторија, прикупљање вредних традици-

И млади заинтересовани за нови музеј

оналних алата, предмета и другог музејског наслеђа, као и делова народне ношње и осталих рукотворина сврљшког краја обавили су волонтери и грађани. Вредност је близу 800.000 динара, а у плану је нови пројекат за адаптацију воденице на истом локалитету – прича Драгица Живић, менаџер.

Мештани села су задовољни због поставке музеја. Миломир Радовановић, председник МЗ Копажкошара, планира наставак уређења пећине Самар која постаје инте-

ресантна и привлачи планинаре, научнике, ђаке и друге туристе. О пећини је снимљен и филм. Почев од 2014. године уређен је простор око пећине, постављене су степенице, ограда, у плану је и повезивање са Каменичким Висом и даља сарадња са суседним општинама. Очекују да, уз помоћ општине Сврљиг, једно мало село са педесет становника учине препознатљивим на туристичкој мапи Србије.

С. Ђорђевић

ПЕНЗИОНЕРСКИ КУД „НЕВЕН” ИЗ ЛЕСКОВЦА БЕЛЕЖИ МЕЂУНАРОДНЕ УСПЕХЕ

Најбољи хор пензионера на Балкану

Пензионери КУД Невен на Бледу

Хор пензионера КУД „Невен” из Лесковца последњих година бележи значајне међународне успехе негујући изворне и етнопесме. Ове, 2017. године успеси су се ређали један за другим, почев од Балканске смотре хорова у Куманову, затим 17. међународног Фестивала трећег животног доба у Словенији, као и Смотре хорова Војводине у Суботици. Последњи маестрални наступ имали су у Лесковцу поводом 71. годишњице постојања Удружења пензионера Лесковца и Јабланичког управног округа.

Диригент овог певачког друштва је професорка музике у пензији Србије Толић, а успешно га предводи Радмила Живковић, оснивач друштва и председник Секције жена лесковачког удружења пензионера. Највећи успех остварили у Љубљани на 42. Ревији певачких хорова Словеније, веле-

лепним наступом на отвореној сцени Цанкарјевог дома. У јакој међународној конкуренцији, лесковачки хор је добио два велика признања за хорско извођење и најбољег солисту.

На смотри хорова пензионера у Суботици лесковачки хор освојио је признање и велику наклоност публике. Овом приликом посебно је бриљирао Радован Илић, вокални солиста. Он је и на гостовању лесковачких пензионера у македонским Кавадарцима, као и у бугарском граду Пернику, био веома успешан у соло извођењу песама југа Србије, где је побрао френетичне аплаузе публике.

Хорска секција КУД „Невен” из Лесковца има тридесетак сталних чланова, углавном дама, живи од повремених донација и уз помоћ локалне самоуправе града на обалама Ветернице и Удружења пензионера Лесковца.

Т. Стевановић

Победнице – Весна Габоров, Каталин Томић, Ханифа Муратовић, Нада Вуков и Видосава Симић

Жири је имао тежак задатак

ПЕТНАЕСТА МЕЂУНАРОДНА ШТРУДЛИЈАДА ЗРЕЊАНИНСКИХ ИНВАЛИДА РАДА

Рекордан број учесника

Јубиларна, петнаеста Међународна банатска штрудлијада, одржана 5. новембра у зрењанинском хотелу „Војводина“, окупила је више од 400 учесника и гостију из Баната, Срема, Мађарске и Румуније. Штудлијаду је организовао Савеза инвалида рада Зрењанина, а међу гостима су били Душко Радишић, помоћник градоначелника, који је и отворио манифестацију, Стана Свиларов, председница СИР Војводине, и Станко Нимчевић, потпредседник републичке и председник градске организације СИР Суботице.

Стана Свиларов и Станко Нимчевић су похвалили домаћине и Стевана Радишића, председника Општинске организације СИР Зрењанин и потпредседника СИР Војводине, који је идејни творац и дугогодишњи успешни реализатор ове манифестације. Они су истакли да је то прилика да се ин-

валиди рада у великом броју окупе и покажу шта могу да произведу и направе својим вредним рукама, умећем и ентузијазмом.

– Штудла која мирише на Банат је само повод да се окупи наше чланство које је у културно-уметничком програму представило и разноврсност културног наслеђа свих народа и народности који живе на простору Баната – навела је Стана Свиларов.

Стеван Радишић, који је са сарадницима успешно организовао ову досад најпосећенију етноманифестацију зрењанинских инвалида рада, рекао је да су се на овогодишњој Штудлијади окупили представници свих месних организација СИР Зрењанин и градских и општинских организација инвалида рада из Баната, од којих се седамдесет надметало за титулу најбоље умешене и испечене штудле. Радишић је истакао да је зрењанинска организација обезбедила сед-

модневни боравак у Сијаринској бањи такмичарки чију штудлу жири прогласи најбољом, и захвалио је локалној самоуправи на подршци у организацији манифестације.

У оштрој конкуренцији 200 штудли од мака, сира, вишања, ораха, јабука и рогача, жири је за најбољу прогласио штудлу (од мака) коју је умесила Весна Габоров из Ботоша. Међу првих пет најбољих, по изгледу, мирису, укусу и мекоћи, биле су и штудле Каталин Томић из Беле Цркве, и Ханифе Муратовић, Наде Вуков и Видосаве Симић из Зрењанина.

Зрењанинској Штудлијади присуствовали су и Јасмина Живовић Сељин, директорка, и Милијана Живановић и Славица Денда, начелнице одељења у Филијали РФ ПИО Зрењанин, као и Душан Радишић, директор Савремене галерије.

Мирослав Мектеровић

ШЕСТИ МЕЂУНАРОДНИ САЈАМ ВИНА У АЛЕКСАНДРОВЦУ

Жупљани најбољи

Почетком новембра Александровац је успешно организовао Шести међународни сајам вина на коме су учествовала 72 излагача из Словеније, Румуније, Црне Горе, Бугарске и Републике Српске, а били су и домаћи винари из Србије.

Сајам је организован с циљем афирмације потенцијала винарске и виноградарске производње Жупе, једног од највећих виногорја у земљи. Доктор Радован Ђорђевић одржао је едукативно предавање на тему „Миришне материје у вину“ које је било веома посећено.

Шампион у категорији белих вина била је винарија „Јунгић“

из Марковца код Бањалуке, а винарија „Будимир“ из Александровца била је шампион у категорији ружичастих и црвених вина. Винарија „Јунгић“ из Марковца код Бањалуке, која је освојила чак три златне и једну бронзану медаљу, проглашена је и за шампиона квалитета Међународног сајма вина.

Укупни победник и шампион сајма била је винарија „Ћосић“ из Виткова код Александровца која је освојила једну златну, пет сребрних и једну бронзану медаљу, као и велике шампионске прелазне оке. Сви учесници добили су захвалнице и винске оке са знаком сајма.

Као пратећи део програма сајма вина одржан је и музички фестивал „Вино и песма Жупе 2017“ са делима познатих композитора. Међународни сајам

вина успешно је организовао Организациони одбор сајма и Музеј винарства и виноградарства из Александровца.

Ј. Пејчић

КИКИНДА

Међугенерациско сазвучје

Културно-уметничко друштво „Сунчана јесен”, које делује у саставу Удружења пензионера кикиндске општине, организовало је седму смотру изворног народног стваралаштва старих. У програму су учествовали представници чак четири генерације.

Хор КУД Удружења пензионера града Новог Сада

Полетарци из кикиндског дечјег вртића „Бамби” Предшколске установе „Драгољуб Удицки” и раније су наступали на овој манифестацији и њима је и сада припала част да је отворе. Средњошколце је представљала музичка група „Инфлација” Економско-трговинске школе из Кикинде, а средовечни учесници су били из редова Књижевног клуба „Душко Трифуновић” из Кикинде. Стару гарду су репрезентовали, поред домаћина, и чланови КУД Удружења пензионера града Новог Сада, Клуба Геронтолошког центра из Кикинде и КУД-а „Еђшег” мађарске заједнице из овог града.

Заслужним појединцима уручене су захвалнице за допринос смотре којом се негује народна баштина. **С. З.**

ВОЖДОВАЦ

Излет у Срем

Једног тмурног дана, још у рану зору, пошли смо на излет чак на Фрушку гору.

Кренули смо лепо, ал' убрзо стали, и шта се дешава дуго нисмо знали.

После дужег чекања и још мало приче, добили смо воду, чаше и сендвиче.

И кренусмо даље преко равног Срема, неко гласно прича, а понеко дрема.

Аутобус стари, а нема му мане, сем што лепо вози, па одједном стане.

Мотор се угаси и неће да ради, возач мора да чека да се он охлади.

Докле ћемо стићи, забринути сви, а треба обићи манастира три.

Не стигосмо на планину, диван сремски брег, ал' видесмо Крушедол, Врдник, Гретег.

Добили смо ручак у сали Врдника, чорба, кромпир пире, шницла повелика.

После доброг ручка сокове нам дају, онда стижу колачи и кафа на крају.

Дође исти аутобус, а проблеми стари, опет лепо крене, а после се поквари.

Близу смо код дома, ноге су нам тешке, сад остатак пута мораћемо пешке.

Мени беше лепо, можда неком није, видели смо и чули део историје. **П. П.**

БЕЛЕ ВОДЕ

Пензионери у Венецији

Већа група пензионера из МОП Беле воде путовала је на четвородневни излет у Венецију. Уз стручног туристичког водича обишли су пуно знаменитости: Мост уздаха, Дуждеву палату, цркву Санта Марија дела Салуте, Трг Светог Марка и цркву светог Марка, торањ Кампаниле, мост Ријалто и још много тога. Слободно време проводили су разгледајући град. Путовало се преко Хрватске и Словеније, уз задржавање у Трсту где су се подсетили града младости и шопинга. Пензионери су више него задовољни излетом, организацијом и оним што су видели. Ове дивне снимке снимила је госпођа Соколка Бенић, иначе један од организатора овог незаборавног излета. **М. Р.**

СВРЉИГ

Пакети за најсиромашније

У сврљишкој општини живи близу 4.800 пензионера свих категорија, односно трећина укупног броја становника. Око 3.800 њих прима најниже пензије. Они најсиромашнији пензионери користе кухињу Црвеног крста Сврљига и пакете ове хуманитарне организације. Ове године, по пројекту, Удружење пензионера Сврљиг добило је од локалне самоуправе сто хиљада динара и за ту суму, према речима Миленка Петровића, председника Удружења, купљено је 180 прехранбених пакета, који су на предлог месних организација пензионера подељени најсиромашнијим и болесним пензионерима, углавном на сеоском подручју. **С. Ђ.**

РУМА

Динамично у ГЦ „Срем”

У румском Геронтолошком центру „Срем” увек је живо. Недавно су кориснике ове установе посетили ученици Музичке школе „Теодор Тоша Андрејевић” који су извели програм за старе, а у гостима су са поклонима и програмом били и малишани из једног од објеката Предшколске установе „Полетарац”. Сусрет је протекао весело, на обострано задовољство.

И запослени центара за социјални рад из Шида, Сремске Митровице, Ирига, Пећинаца, Старе Пазове, Инђије и Руме посетили су ГЦ „Срем”. Представници органа старатељства и органа за смештај свих корисника разговарали су са домаћинима о даљој сарадњи.

Г. В.

СРЕМСКА МИТРОВИЦА

Такмичење на празник

И ове године одржана је традиционална манифестација „Новембарски дани” у Сремској Митровици. Централни део прославе градског празника био је 8. новембра, на Митровдан, када Митровчани обележавају градску славу. На свечаној седници Скупштине града уручене су Новембарске награде.

Обележавању „Новембарских дана” придружило се и Градско удружење пензионера организовањем такмичења у кулању. Учествовале су екипе удружења пензионера Шида, Руме, Пећинаца, Инђије и домаћина Сремске Митровице. Најуспешнији су били пензионери из Сремске Митровице.

Учеснике овог такмичења ветерана, између осталих, поздравио је и директор Филијале Фонда ПИО Сремске Митровице Зоран Бережни.

Д. К.

ЛЕСКОВАЦ

Сваког четвртка прегледи

У седишту Удружења пензионера града Лесковца четвртом се бесплатно мери крвни притисак, липиди и шећер у крви. Током новембра и децембра у Дому пензионера у Лесковцу одржавају се бесплатни лекарски прегледи пензионера.

Од 9 до 17 часова дежурају патронажна сестра и др Марко Стојановић (на слици), који поред осталих медицинских услуга врши и третман биоптрон апаратом. Доктор Марко заинтересованим пензионерима препоручује и адекватни режим исхране и даље терапије како би се поправило њихово здравствено стање.

Током осмочасовног дежурства лекара дневно око 300 пацијената пензионера и њихових чланова породице продефиљује кроз привремено формирану ординацију у Клубу пријатеља Удружења пензионера у Лесковцу.

Т. С.

СИЈАРИНСКА БАЊА

Отворен клуб пензионера

У просторијама Дома културе у Сијаринској бањи на Митровдан, осмог новембра, свечано је отворен кутак за треће доба – Клуб Удружења пензионера Сијаринске бање.

Клуб је уређен и опремљен захваљујући пројекту који је финансиран из буџета локалне самоуправе општине Медвеђа.

Отварању клуба присуствовао је и председник општине Медвеђа, Небојша Арсић, који је нагласио значај дружења, тј. комуникације међу старијим људима. Том приликом руководству клуба уручен је телевизор, дар спонзора.

– Улазак у треће доба и одлазак у пензију за неке обично значи крај друштвених активности, што није тачно. Отварањем овог клуба желимо да подстакнемо наше чланове на дружење и размену искустава са другим клубовима из Јабланичког округа – истакао је Миладин Шарац, председник Општинске организације пензионера у Медвеђи.

Т. С.

Ризнице сваког друштва

Према проценама Републичког завода за статистику, крајем 2016. године у Србији је живело 7.400.000 становника, од којих 1.362.000 са 65 и више година (скоро сваки пети становник), а само 1.120.000 деце узраста до 14 година. Посебно се убрзано повећава удео оних са 80 и више година којих је крајем 2016. било 309.000. Ти људи не смеју остати искључени из живота локалних заједница, била је једна од порука са трибине удружења „Amity”, на тему „Зашто је важно и како подстицати учешће старијих особа у друштву”. Овом трибином је 2. новембра, у Дому Војске, почео дводневни XVI Јесењи фестивал здравља у Београду.

Уводничарке су биле Надежда Сатарих, социјална радница, и Соња Лапатанов, балерина, кореограф и писац, а у дискусију су се укључили и старији суграђани, посетиоци манифестације.

Надежда Сатарих је указала да је важно подстицати учешће старијих у друштву, зато што оно смањује ризик од изолације или изолацију, која, уз страх и губитак самосталности, може да води у депресију.

– Учешће старијих је важно подстицати јер оно доприноси њиховом квалитету живота, дужем животу, и, што је веома значајно, бољем здрављу. Уче-

Соња Лапатанов и Надежда Сатарих

шће старијих у друштву повећава степен његове кохезије и доприноси остваривању друштва за особе свих генерација. То је један од циљева на који су пристале владе свих држава. Интеграција старијих у друштво је важна, јер су старије особе иначе осетљиве на појаве социјалног искључивања, маргинализације и дискриминације – јасна је Надежда Сатарих.

На трибини је истакнуто и како се све може подстицати учешће старијих, почев од признавања доприноса које дају како својим породицама, тако локалним заједницама и друштву у целини; омогућавањем лакших контаката старијих са члановима породице који не живи са њима, укључујући обуке за коришћење рачунара/

скајп комуникације и слично; понудом активности у локалној заједници које су базиране на групи, укључујући креативне, рекреативне и друге. Такође, подстицањем и оснаживањем старијих, у циљу остваривања њихових личних интересовања и/или неостварених хобија; омогућавањем њиховог волонтирања; обезбеђивањем простора за њихову партиципацију у доношењу одлука које их се тичу; економском партиципацијом на свим нивоима – како оних са 50 и више година, који још нису остварили право на пензију, тако и оних који су у пензији а још дају економски допринос. И најзад, што је веома битно за укључивање и учешће старијих у друштву, обезбеђивање инфраструктуре (адекватан превоз, јавни објекти и установе, средства комуникације, културни и други садржаји).

Кроз лични пример, Соња Лапатанов је навела шта је кључно за њену активност и учешће у друштвеним токовима. Говорила је о томе како се према старијима односе у неким од 120 држава које је посетила.

У Азији, према њеним речима, старији људи су скрајнути и живе на ободу села (у Бурми и Камбоџи). Жене су у подређеном положају и у тим друштвима раде до веома дубоке старости (која, међутим, и није тако дубока, за наше европске стандарде). У неким земљама Азије, Африке, Јужне и Централне Америке, старијима је омогућено да раде поједине послове који им пружају осећај да су потребни друштвеној заједници.

Закључујући своје излагање, Соња Лапатанов је рекла да онемоћале особе збрињава потомство, родбина, или нико. Њихова свакидашњица углавном је прожета старачким смирењем и различитим облицима доколице: шетњама, пецањем, седељкама, евоцирајућим разговорима, мудровањем, давањем савета, забављањем деце и омладине, преношењем искустава, препричавањем догодовштине, легенди, бајки. У примитивним културама, од старијих се очекује да причају као забављачи и учитељи, који одржавају морал. У цивилизацијама које су засноване на усменој традицији и у којима се знање и традиција преносе с колена на колено, стари људи представљају ризницу знања, посебно где нема писаних докумената. Стога, како каже Соња Лапатанов, смрт старих људи, без двоумљења, може да се упореди са разарањем, или спаљивањем библиотеке.

На овогодишњем Јесењем фестивалу здравља, који је одржан под слоганом „Храбро по здравље”, учествовали су домови здравља, државне и приватне ординације, болнице, апотеке, фармацеутске куће, фитнес, велнес и бањски центри, етносела, и сви који се баве здравом исхраном. Представило се више од 80 излагача, а предавања су обухватила више од 60 тема посвећених здрављу, спорту и здравом животу.

Ј. Оцић

Минимална пензија

? А. Ј., Крушевац: Рођена сам 1955. године и имам 19 година стажа, од тога пет година у Србији, готово 12 у Федерацији БиХ и три године у Републици Српској. Колико сам успела да се информишем, по Закону о ПИО Србије испуњавам услов за старосну пензију. Да ли имам право на разлику између износа на пет година стажа и минималне пензије у Србији док не стекнем услов за стаж из БиХ?

Одговор: Ви испуњавате услов за старосну пензију, који је за жене у 2017. години навршена 61 година и 6 месеци живота. Уколико осигураник који остварује право на пензију применом међународног споразума о социјалном осигурању оствари право на пензију по прописима Републике Србије, а због неиспуњавања услова не оствари истовремено и право у држави уговорници, има право

на најнижи износ по прописима Србије ако је износ за део стажа осигурања навршеног у Србији мањи од законски утврђеног минималног износа пензије. Право на исплату најнижег износа пензије корисник има за време док не оствари право на пензију и по прописима друге државе уговорнице. Законски утврђен минимални износ има корисник са пребивалиштем у Србији.

Услови за пензију

? С. Т., Шабац: Рођена сам почетком 1957. године а радим од 1980. Када стичем први услов за било коју пензију и да ли, ако прекинем радни однос, имам право на надокнаду од Националне службе за запошљавање и колико дуго?

Одговор: Право на старосну пензију стичете у 2019. години када навршите 62 године и 6 месеци живота, а право на превремену старосну пензију у 2018. години, под условом да у тој календарској години имате 38 година стажа осигурања. Превремена старосна пензија се трајно умањује за 0,34 одсто за сваки месец пре навршених година живота прописаних за стицање права на старосну

пензију (у 2018. години услов за старосну пензију за жене је 62 године живота).

Према Закону о запошљавању и осигурању за случај незапослености, незапослено лице има право на новчану накнаду уколико му радни однос престане отказом од стране послодавца. За додатне информације о правима незапослених лица, обратите се Националној служби за запошљавање.

Предаја захтева електронски и на шалтерима

? Ж. Ј., Средњево: Моја супруга је предала захтев за старосну пензију са 15 година стажа још 3. 11. 2016. године, али до данас није остварила то право. Међутим, није Фонд ПИО за то крив, већ послодавац. Наиме, филијала у којој је поднет захтев ПИО се службеним захтевом обратила фирми где је моја супруга радила да попуне и предају М-4 образаца, али књиговођа очигледно то није урадио.

Пре десетак дана из Фонда ПИО стигло је писмо мојој супрузи да она лично види шта је посреди. Добила смо од књиговође одговор да има проблема око слања обрасца М-4 електронским путем због овере потписа (!). Кад сам му рекао да попуни образац ручно, овери га и преда у филијали, одговорио ми је да то може да се обави само електронски. Да ли Фонд ПИО заиста више не прима представке ручно попуњене (или на писаћој машини), него само у електронској форми?

Одговор: Пријава М-4 може да се поднесе уз захтев за предају пријаве М-4 електронски или уз захтев за предају прија-

ве М-4 у папирном облику на шалтеру надлежне Филијале РФ ПИО према седишту обвезника плаћања доприноса.

ВИ ПИТАТЕ „ГЛАС ОСИГУРАНИКА“ ОДГОВАРА

Погребни трошкови из друге државе

? Г. Р., село Зубетинац, Књажевац: Мој покојни отац живео је у селу Милевци, општина Босилеград, и био је пензионер македонског ПИО фонда. Пензију је редовно примао преко банке у Босилеграду. Пошто није могао да се креће, остварио је и туђу помоћ и негу, али у Србији. Пре два месеца отац је преминуо. Будући да је он пензионер друге државе, имам ли право на погребне трошкове?

Одговор: С обзиром на то да је преминули корисник примао само пензију из Македоније, право на накнаду погребних трошкова може да оствари преко Фонда пензијског и инвалидског осигурања Македоније. Захтев са пратећим документима можете да предате у филијали Фонда ПИО надлежној према месту пребивалишта

покојника, а они ће је проследити македонском органу на даље поступање. Уз захтев је потребно приложити извод из матичне књиге умрлих у оригиналу или овереној фотокопији, рачун о трошковима сахране у оригиналу, личну карту на увид или уверење о пребивалишту за подносиоца захтева, и чек од пензије умрлог корисника.

Породична пензија

? Н. М., Аранђеловац: Рођена сам 1961. године. Од детињства сам увек била болешљива, па ме је отац издржавао све до своје смрти, 8. јануара 2017. године. У марту сам поднела захтев за породичну пензију. Била сам на лекарској комисији у мају, али сам добила негативно решење, одбијени су сви моји лекарски налази. Никад нисам радила, отац ме је издржавао, а сада немам од чега да живим. Како могу да остварим право на породичну пензију?

Одговор: Дете стиче право на породичну пензију ако је неспособно за самосталан живот и рад, док та неспособност траје, под условом да је та неспособност настала после 15 година живота, односно ако је дете на школовању најдуже до 26 година живота – у зависности коју школу похађа. Услов је да је та неспособност настала пре смрти родитеља и да је родитељ издржавао дете до своје смрти.

Када је чињеница издржавања услов за стицање права на породичну пензију, поред претходно наведеног, спроводи се поступак утврђивања права код Фонда.

У Вашем обраћању наводите да сте излазили на лекарску комисију Фонда, која налаз, оцену и мишљење доноси на основу приложене медицинске доку-

ментације и на основу лекарског прегледа. Лекарска комисија је овлашћени орган Фонда за оцену и утврђивање неспособности за самосталан живот и рад, у конкретном случају.

С обзиром на то да сте Ви подносили захтев и да је по Вашем захтеву донето негативно решење, једина могућност коју имате јесте да уложите жалбу на донето решење, ако сматрате да није правилно цењено право и да поступак није правилно спроведен. За правни савет и тумачење прописа, можете се обратити служби правне помоћи у надлежној филијали.

Имајући у виду Ваше здравствено стање и материјалну ситуацију, за помоћ можете да се обратите Центру за социјални рад на општини где имате пребивалиште.

АУТОР: ЛОВИЧИЋ	ВРСТА ЛУЖНОГ ВОЂА (МН.)	ПРОСТОРИЈЕ ЗА ДРЖАЊЕ ЛЕДА	ИМЕ ГЛУМИЦЕ САМС	ВРСТА КАРТАШКЕ ИГРЕ	ПОЧЕТАК ТРКЕ	ИНИЦИЈАЛИ ПИСЦА ИСАКОВИЋА	СИМБОЛ ЗА АЗОТ	ВЛАДАРСКА ПАЛАТА	ЈЕДНОЛИЧАН ШУМ ПАДАЊА КИШЕ	ПОГОДБЕНА СВЕЗА	ГЛАС ОСИГУРАНИКА	ВРСТА АТМОСФЕРСКОГ ТАЛОГА					
ЖЕНСКО ИМЕ											ОЗНАКА ЗА СЕВЕР СЛИКАР, СТОЈАН						
НЕ ПОСЕДОВАТИ							САМОГЛАСНИК ОДСЕЧАК ПРИЗНАН.										
ГРАД У ТУРСКОЈ						МРАЧНА СОБА ВРСТА ТКАНИНЕ											
СИМБОЛ ЗА НАТРИЈУМ			ИМЕ ТОСКАНИНИЈА БИРО ИНСПЕКТОРА							НЕМАЧКИ ПРЕДЛОГ ПРОИЗВОД ИМИТАЦИЈЕ							
ФИЛОЗОФ ИЗ КИРЕНЕ								ПЛАНИНА У БУГАРСК. ОЗНАКА ЗА МЕГА									
ПРОНАЛАЗАЧ ШИВАЋЕ МАШИНЕ, ТОМАС					КРШ, НЕРЕД ТРИТИЈУМ				ЛИЧНА ЗАМЕНИЦА РЕКА У ПОЉСКОЈ			ДОКАЗНО СРЕДСТВО					
ОЗНАКА ИТАЛИЈЕ		ЧАСОВНИК ВРСТА ДРЕВЕТА				ОЗНАКА ЗА НЕПЕР ЧЛАН РОТАРИ КЛУБА		ГРАД У ФРАНЦ. РЕКА У СЛОВАЧК.									
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	БАЧКА ПАЛАНКА ПЛИВАЧКИ САВЕЗ			ВРСТА РАКИЈЕ	ОЗНАКА РУБЉЕ САСТОЈАК РОГОВА		МЕРА ЗА ДУЖИНУ УЗГАЈИВАЧИ МАЛИНЕ										
ДЕО СРЧАНОГ МИШИЋА											ОЗНАКА ЗА ГРАМ ИСТА СЛОВА						
ТАЈНИК								ГРЧКО СЛОВО КАЛЦИЈУМ									
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	СТАРАТЕЉ ЖЕНА СЛАБОГ МОРАЛА								ЗАПРЕЖНИ ПРИБОР ДРАЖ, ШАРМ								
МАШИНА ЗА УТОВАР											ОЗНАКА ШПАНИЈЕ РЕПУБЛ. СРБИЈА						
ОЗНАКА ЗА ЛИТАР		МЕСТО У СРБИЈИ ИЗРАСЛ. НА КОЖИ						РЕКА У ФРАНЦ. ОЗНАКА ЗА ТЕМПО									
ГРЧКО ОСТРВО								ГРАД У ИТАЛИЈИ									
ВРСТА ДРЕВЕТА								<p>БРАЦА И СЕКА ДВОСТРУКИ АНАГРАМ</p> <p>„Зар не, брацо – каже сека – то је руска река?“ Мисли браца, па ће тад: „Није, секо, то је наш град“. Слуша бака, главом клима, да их смири, рече њима: „Не лупајте даље главу, оба двоје сте у праву“.</p>									
ИМЕ ГЛУМЦА ПАЃИНА		ОЗНАКА ЗА ЦЕНТ БОЈА ЗА КОСУ		СИМБОЛ ЗА НИКЛ НЕМ.ГРАМАТ. ЧЛАН													
ВРСТА ПОТЕЗА У ШАХУ							АВЕНИЈА (СКР.)										
КИНЕСКИ ИНСТРУМЕНТ			ИМЕ ПЕВ. ЛУКАСА ОЗНАКА ЗА МАЛТУ														
АМЕРИЧ. ХЕМИЧАР, РОЏЕР						ОЗНАКА ЗА ВОЛТ											

БРАЦА И СЕКА
ДВОСТРУКИ АНАГРАМ

„Зар не, брацо – каже сека
– то је руска река?“
Мисли браца, па ће тад:
„Није, секо, то је наш град“.
Слуша бака, главом клима,
да их смири, рече њима:
„Не лупајте даље главу,
оба двоје сте у праву“.

СКАНДИНАВСКА: Александра, С, немат, вокал, Адана, Комора, на, Артуро, ан, Арстип, Фила, Сент, лом, ми, и, сат, н, Ница, бн, р, метар, петкомора, секретар, тау, старапц, ам, утоваривач, е, л, Ратина, Арн, Икарија, Трст, четинар, Ал, ц, ни, рокада, кин, Аца, Адамс, в. ДВОСТРУКИ АНАГРАМ: Амур-Гума.

Да ли сте знали ...

– да је јоргован једна од око 20 врста цветница које припадају фамилији маслина? Ова биљка је веома популарна у хомеопатији, често се користи за лечење реуматских болести, и то нарочито реуме живаца, а повољна је и за лечење пробавних тегоба.

Године 1250. у долини Ибра завијорило се хиљаде цветова, од голубије сивих до тамноружичастих. Јелена Анжујска, супруга Уроша Првог Немањића, у нову домовину је стигла са мирисом јоргована, који су ту посађени по наредби краља Уроша, унука Стефана Немање и сина Стефана Првовенчаног и Ане Дандоло.

– да јагоде припадају породици ружа, има их десетак врста, од којих су готово све распрострањене у северном умереном појасу, а само једна у Чилеу? Јагода је вишегодишња биљка која рађа и до пет година. Доказано је да јагоде имају антиканцерогено дејство јер је ово воће богато флавоноидима који се боре са канцерогеним ћелијама. Белгија има музеј посвећен јагодама у чијој продавници можете купити све – од џема од јагода па до пива од јагода.

– да је просо античка житарица која се и на многим другим језицима управо тако назива „просо“? То је једна од најстаријих зрнастих култура која у људској исхрани заузима важно место већ хиљадама година. У биљном царству постоји више од 400 врста проса, али је култивисано само четири. Некада се веровало да је просо добро за борбу против вештица и злих духова. Кажу да се уграђивало чак и у темеље и бедеме да чува куће и утврђења. А посебно су га волеле девојке јер им је помагао око удаје. Младе девојке би га посејале око плота и три пута понављале: „Колико овде проса и проштаца, онолико ме просило просаца!“

– да прича о чају и церемонији испијања чаја почиње у Кини 2737. године п.н.е.? Легенда каже да је цар Шен Нунг шетајући се једног пролећног дана, застао да се одмори испод дрвета. Док су слуге, по наредби цара, прокувавале воду за пиће, поветарац је протресао гране дрвета и неколико листова је упало у кључалу воду дајући јој пријатну боју и укус. Цару се нови напитак толико свидео да је поново напунио своју шољу. Биљка под којом је седео било је дивље дрво чаја.

Доскоци

Пси лају, ветар носи. Такорећи, ријалити програм.
Од шесте флоте, јаче је свако женско шесто чуло.
Ко не зна где је пошао, свеједно је којим путем иде.
Наш пут је препознатљив. Пун је рупа.
Има нас ту и тамо. Али, све мање ту.
Ко није живео са таштом у заједници, тај не зна шта је права опозиција.

Раде Ђерговић

Мозгалице

У данашње време и кад се шалите на свој рачун, испоставе вам рачун.
Могуће је надметати се са великима тек кад победите себе мале.
На своме небу и гавранови су певачице.
Скандал је наша огулалост на скандале.
Јефтине људи нас скупо коштају.
Кројачи наше судбине тесно кроје.
Време суди и кад теку мед и млеко.
Најчешће се рано успавани доцкан буде.
Ништа није тако високо да би човеку било недодатно, ни тако мало да се у њему не би огледао.

Пеко Лаличић

Молим за реч

Чим је унук видео да је деда добио 5.000, обрадовао се: „Ура, ове године ће доћи Деда Мраз“.
„Задруга“ и „Парови“ спадају у дуално необразовање.
Поред пешачке, Београђани траже и пушачке зоне.
Коначно сам нашао себе. На интернету.
У дуелу сам са собом увек изађем као победник.
„Деда, позајми ми твоју сениор картицу да искористим попуст за Зоолошки врт.“
Изрека „Срећа је лепа само док се чека“, не важи у дому здравља.
Банке отишле у нудисте. По цео дан нуде кредите.
Кад ће измислити робота који би могао да тражи посао уместо мене.
Многи од фејсбука направе фејсбрук.
И нама цветају руже. Неком телеће, а неком с трњем.

Дејан Патаковић

Лековите мисли

Лепа реч је најбољи лек. Ех, кад бих тако могао да плаћам и скупе лекове.
Пензија ми је као стари ауто. Мора стално да се крпи.
На мојој штедној књижици је као на тавану. Паучина!
Иако није тако, требало би да буде; млади да живе, а стари да – уживају.
За наше писмо треба као у војсци: „Тирилица напред, латиница стој!“
Крајње је време да причаонице претворимо у – радионице.
Ми иноваторе не награђујемо већ нагрђујемо.
Снага мора дупло да ради кад је памет на распусту.

Душан Старчевић

Између редова

Много редова је требало прочитати да би се читало између њих.
На стварност око себе једни гледају из свога угла, а други са Гугла.
И за сопствени пут је потребна петља.
Да није превеликих жеља, разочарења би била мања.
Како побећи од кризе? Само ако није у вама.
Предност неразвијених је у могућностима већег развоја.
Афоризми су моз(г)аички поглед на свет.
Разлика између профитера и пролетера је капитална.
Искуство је стална пракса у којој се стичу и учвршћују знања.
Слободу говора угрожавају и ћутолози.

Слободан Дучић